

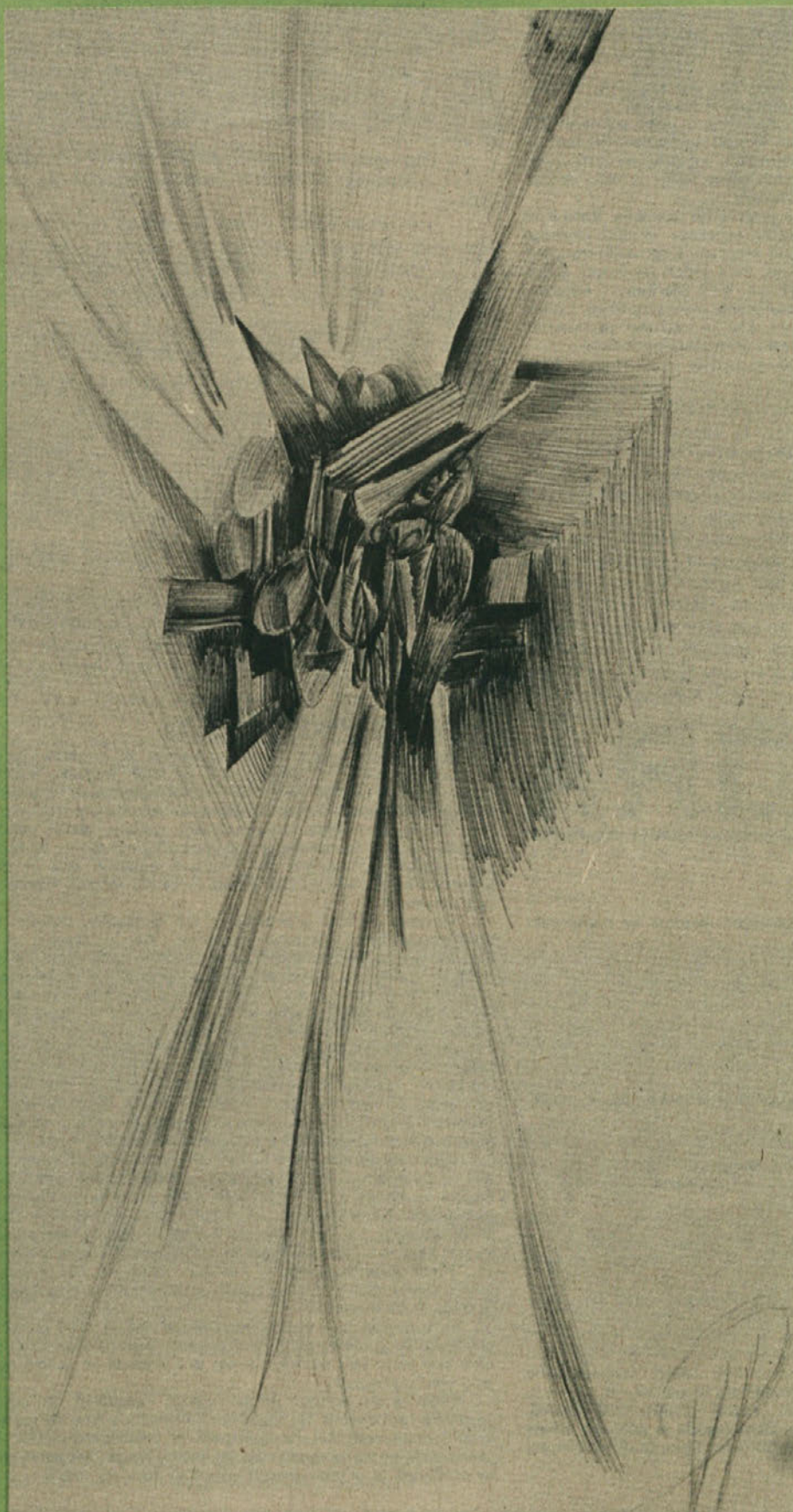
KATEORA

ŠTUDENTSKI LIST, MARIBOR, 7. 5. 1976

LETNIK XVI

ŠT. 11-12

CENA 2 DIN

MAJ

Ob Prvem maju, mednarodnem prazniku dela in solidarnosti delavskega razreda (pa tudi študentov), čestitamo vsem delavcem in študentom univerze, pa tudi uporabnikom, ki jim vloga in namen univerze nista neznani.

V preteklem letu smo poleg zakona o visokem šolstvu in statutu šol ter množice samoupravnih sporazumov sprejeli tudi zahtevo po uresničevanju določb teh aktov.

Revolucionarna moč študentov se naj izkaže v toliki meri, da v tej pomladi (tudi pomladi naše univerze) ne bomo mogli več upravičeno govoriti o pasivizaciji in nezainteresiranosti subjektov v vzgojno-izobraževalnem procesu.

Cilji družbe so tudi naši cilji in naša dolžnost je da jih spoštujemo in združimo vse sile za njihovo uresničevanje. Samoupravljanje na univerzi ne sme in ne more biti ločeno od samoupravljanja v naši družbi.

Za vsakogar veljajo določena merila uspešnosti in zadovoljstva: za nekoga število opravljenih izpitov, za drugega, da je čimbolj družbeno in politično aktiven, za našo organizacijo pa velja predvsem uspešna izmenjava. Če se povrne na to stičko točko, lahko rečem, da smo uspešni. Zakaj? Odgovor smo dobili na minulem mednarodnem kongresu AIESEC, ki je bil od 29. 2. do 7. marca v Brunenu v Švici.

Vsako leto se na kongresu, ki ga organizira ena izmed držav AIESEC, izmenjajo mnenja študentov iz 56 držav sveta. Ob vrnitvi našega člana s tega kongresa smo izvedeli za rezultate letošnje izmenjave študentov in praks v podjetjih, ki so izredno dobri.

Pri študentih smo bili izmenjani 80 odstotno, pri podjetjih pa 91 odstotno, kar pomeni da pride k nam 19 študentov, 21 pa jih bo opravljal prakso v tujini.

Pregled po deželah pokaže, da pridejo k nam, to je v mariborske delovne organizacije, študentje iz tehle držav: Poljske (2), Gane (1), Francije (1), Španije (2), Švedske (1), Švice (1), Finske (1), Irske (1) in iz ZR Nemčije (9).

Naši študentje pa bodo pripravili kovčke za tele države: ZDA, Finsko, Norveško, Poljsko, Italijo, Francijo, Gano, Egipt in ZR Nemčijo.

Iz teh podatkov lahko sklepamo, da prevladuje v obeh primerih ZR Nemčija, ki zavzema v celotni izmenjavi več kot 50 odstotkov. Pri tem pa moram omeniti, da bodo tisti, ki niso bili izmenjani, zagotovo na vrsti drugo leto, vendar naj ne izbirajo zahodno evropskih držav, ki jih je težje dobiti; prihodnost je na VZHODU, predvsem na Poljskem.

Druga pomembna dejavnost AIESEC-a je poletna recepcija. Zato smo prejšnji teden imeli sestanek s predstavniki celjskega in ljubljanskega AIESEC, s katerimi imamo skupen recepcijski program. Dogovorili smo se o konkretnih akcijah, ki jih bomo v najkrajšem času začeli izvrševati. Drugi teden bomo navezali stike tudi z IAESE na VTŠ Maribor, s katerimi sodelujemo že dalj časa, vendar pa je to sodelovanje malo popustilo. Enako se nam obeta sodelovanje z VSOD v Kranju, kjer je možnost ustanovitve AIESEC; tako bi se naš pododbor pridobil še en pridružen pododbor.

Franjo Šaho

X. TRADICIONALNI POHOD ŠTUDENTOV PRAVA SFRJ

Organizator tega jubilejnega pohoda je bila Pravna fakulteta iz Prištine, od 5. — 9. 4. 1976. Študentje, ki so se udeležili že prejšnjih pohodov, so zatrdili, da je bil ta najboljši, tako po organizacijsko-tehnični plati kot po namenu — krepitvi bratstva in enotnosti.

Študentje pravnih fakultet iz vse Jugoslavije, oblečeni v vojaške uniforme, smo bili razdeljeni v pet čet (avtobusov). Vzdušje je težko opisati, lahko pa za primer navedem, da brez petja ni šlo — in sleherni dan so čete tekmovalle med seboj v komponiranju četne himne, v številu prispevkov v biltenu Obiskali smo mnogo spomenikov, si ogledali proizvodnjo v ozidih na območju Kosova, spoznali utrip življenja na ozemlju z različnimi narodnostmi. V petih dneh smo spoznali Kosovo bolj kot bi ga lahko iz različnih zemljepisnih in podobnih knjig: dohitelo je čas.

Mojca Šuta

KATEDRA

Izdaja univerzitetna konferenca zveze socialistične mladine na mariborski univerzi

Glavni in odgovorni urednik
Marjan Vešnar

Sekretarka uredništva:
Ema Lamprecht

Študenti in visoko šolstvo:
Darko Koren, Danica Cmrečnjak, Melita Lampret, Zlatka Novak, Janez Bratkovič, Darinka Benčina

Politika in gospodarstvo:
Brane Srčnik, Drago Pišek, Janko Siranko, Mik Rebernik

Kultura:
Lojze Klemenčič, Marija Šuta, Bojan Peče

Likovnost:
Mario Vetrh, Silvije Popovič, Dušan Ivanišin

Tehnični urednik:
Marjan Hani

Lektor:
Janez Cundrič

Katedro sofinancirajo: Univerza v Mariboru, UK ZSMS, Izobraževalna skupnost in kulturna skupnost Slovenije, Uredništvo in uprava Ob parku 5, 62000 Maribor, telefon 22-004, tekoči račun 51800-678-81846. Nenaročeni slik in rokopisov ne vračamo. Cena izvoda je 2,00 din (letna naročnina 25,00, za ustanove in podjetja 30,00 din). Tiska ČGP Mariborski tisk, Maribor

Univerzi se dogovarjata

Spričo mnogih vprašanj, ki se nanašajo na obe slovenski univerzi, zlasti ob spremenjeni vlogi univerze v skladu z ustavnimi načeli in zakonom o visokem šolstvu, sta se, da bi uskladili probleme visokega šolstva v Sloveniji in ustvarili temelje za tvorno in tesno sodelovanje, sestali delegaciji Univerze v Ljubljani in Univerze v Mariboru, v torek, dne 20. 4. 1976 ob 9.30 uri na Univerzi v Mariboru.

Delegaciji sta usklajevali in se dogovarjali predvsem o tehle vprašanjih:

- uskladitev temeljnih določil samoupravnih sporazumov o združitvi VDO v univerzo in statutov obeh univerz,
- uskladitev med univerzami in Marksističnim centrom pri CK ZKS osnovnih načel o organizaciji in vsebini dela marksističnih centrov pri univerzah ter dogovor o predlogu financiranja obeh centrov,
- dogovor o nadaljnjem razvoju, mestu in vlogi razvojnih centrov pri univerzah,
- dogovarjanje o skupnih nalogah v zvezi z računalništvom,
- uskladitev in priprave predloga kriterijev za financiranje obeh univerz,
- uskladitev stališč v zvezi z izdelavo novih meril za financiranje dejavnosti visokošolskih temeljnih organizacij in delovnih organizacij,
- uskladitev dela habilitacijskih komisij posebej podrobnejših kriterijev in meril pri volitvah visokošolskih učiteljev in znanstvenih sodelavcev,
- dogovor o sodelovanju pri izvajanju reforme usmerjenega šolstva,
- dogovor o spodbujanju VTOZD in VDO v okviru obeh univerz, da bodo skupno in ustvarjalno sodelovale pri ustanavljanju posebnih izobraževalnih skupnosti,
- spodbudile VDO in VTOZD, da bodo v skladu z zakonom o visokem šolstvu usklajevale prestopne pogoje in da se bodo dogovarjale in usklajevale tiste naloge, ki jih citiran zakon posebej določa,
- dogovor o oblikah medsebojnega informiranja,
- dogovor o oblikah stalnega sodelovanja med družbenopolitičnimi organizacijami, UK ZKS, UK ZSMS in ZS,
- dogovor o skupni in usklajeni pripravi splošnih pravnih aktov obeh univerz, zlasti: poslovnika o delu habilitacijske komisije, pravilnika o nalogah in delu odborov samoupravne delavske kontrole, samoupravnih splošnih aktov delovne skupnosti tajništva obeh univerz (samoupravna organiziranost, pogodba o odnosih med delovno skupnostjo tajništva in VDO združenimi v univerzo).

rektorat

Posvet na univerzi Maribor

Na zadnjem posvetovanju delegatov in predstavnikov letnikov vseh mariborskih višjih in visokih šol, pa tudi kranjske visoke šole, so pod vodstvom prorektorja Mika Rebernika razpravljali o problemih, ki so se pojavili vsporedno z ustanovitvijo univerze v Mariboru.

Najprej je bila na dnevnem redu revizija učnih načrtov na višjih in visokih šolah, glede katere je bilo med drugim rečeno, da bo v bodoče moral vsak predavatelj napisati ali priskrbeti učbenik sam in to po ceni, ki je primerna za študentski žep. S tem bi se naj izognili odvečnemu naštevanju tuje literature.

Govorili so tudi o profesorju kot pedagogu, dobrem strokovnjaku in družbenopolitično aktivnem delavcu. Ker o njegovi družbenopolitični aktivnosti in strokovni sposobnosti študenti ne bi mogli dajati kakih ocen ali kritik, bi pa lahko, oziroma bi naj, razpravljali in ocenjevali delo profesorja kot pedagoga, kar je za nas bistvenega pomena. Kaj nam pomaga dober strokovnjak in slab pedagog, ki ne zna predavati in stvari samo komplicira ali pa abstraktno in nerazumljivo predava?

Jedro posvetovanja pa je bilo posvečeno vprašanju komuniciranja delegatov z bazo. V zvezi s tem so često kritizirali nezainteresiranost študentov, nosilcev delegatskega sistema za probleme, ki so neposredno za njih manj pomembni. Zato je bil del sklepa, da se razpravlja v prvi vrsti o problemih, ki si tičeje študenta, kot so izpitni roki, kvaliteta predavanj glede na zahtevnost na izpitih, študijsko gradivo, učbeniki ipd.

Problem informiranja bi naj rešili tako, da bi obveščali študente med uro, kar pomeni, da bi predavatelj odstopil kakih deset minut na začetku svoje ure, kar bi tudi zagotavljalo večjo udeležbo študentov kot na zbiorih, kjer je bila udeležba porazna. Tudi šolska glasila, ki so doslej izhajala na šolah neredno, bi naj izhajala redno in bolj pogosto ter vsebovala več študentskih in študijskih zadev in imela manj literarno obliko.

Na nekaterih šolah je več glasil, ki pa naj bi se združila v eno informativno glasilo, tako da bi študent našel v enem samem listu tisto, kar je doslej iskal v dveh ali treh.

Pritožbe so bile tudi glede gradiva za seje. Med drugim smo slišali, da gradivo prihaja neposredno na seje, tako da ga delegati niti ne poznajo in se z njim seznanijo šele na seji. To naj se v bodoče ne bi več dogajalo, kar bo v prid rezultatom seje.

Pojavila se je tudi druga novost, nekaterim že poznana, da se bo študijsko leto začelo 15. septembra. Določitev leta, ko naj bi to začeli, pa je stvar posameznih šol. V splošnem je predvideno 1977. leto. Podaljšana predavanja bi naj razbremenila študenta, ker je, kot vemo, na leto okoli 900 ur predavanj in bi tako dosegli približno 25 ur na teden.

Milan Šadl

ODPRTO PISMO

IZOBRAŽEVALNI SKUPNOSTI SLOVENIJE, GOSPODARSKI ZBORNICI SLOVENIJE IN ZVEZI STANOVANJSKIH SKUPNOSTI SLOVENIJE

Že pred leti je konferenca Zveze komunistov Slovenije pri obravnavanju socialne diferenciacije v naši družbi ugotovila, da je pomanjkanje ležišč v dijaških in študentskih domovih eden temeljnih vzrokov neenakega položaja mladih ljudi v vzgoji in izobraževanju. Slovenska družba se je zavedla pereče problematike na področju stanovanjskega standarda dijakov in študentov in je že v srednjeročnem načrtu 1971/75 predvidela gradnjo 3000 novih ležišč, od katerih pa je bilo uresničenih samo 700 ležišč.

V Mariboru smo že v letu 1973 sprejeli program gradnje študentskih domov do leta 1985. Upoštevajoč nujne potrebe in razvoj visokošolskega središča v Mariboru je bila predvidena v srednjeročnem obdobju do leta 1980 tale dinamika gradnje študentskih domov:

1974 250 ležišč

1975 250 ležišč

1978 250 ležišč

1980 250 ležišč

Izobraževalna skupnost Slovenije je potrdila potrebo in nujnost načrtovane gradnje ter je v elaboratu, ki je bil osnova Družbenega dogovora o nalogah pri sporazumevanju in združevanju sredstev za gradnjo domov za učence in študente predvidela **za obdobje 1975 – 1977 izgradnjo dveh študentskih stanovanjskih stolpičev s po 250 ležišči v Mariboru.**

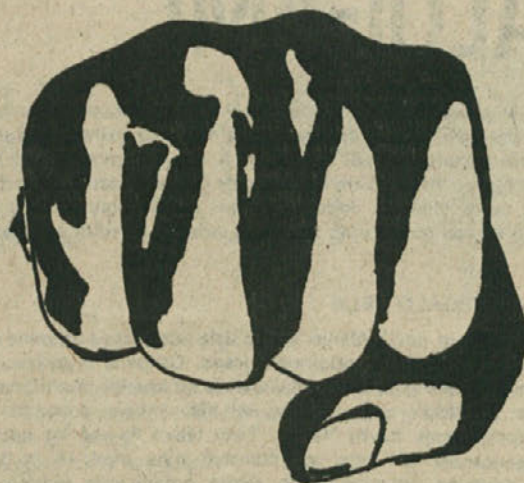
Družbeni dogovor je bil sprejet 26. 5. 1975 in so ga podpisale vse pomembne družbene institucije ter se obvezale, da „bodo vsaka na svojem področju oziroma preko svojih organizacij v občini in temeljnih organizacijah združenega dela zagotovili sklenitev samoupravnih sporazumov o združevanju sredstev za gradnjo domov za učence in študente **v letu 1975 v višini do 100 milijonov dinarjev.**“

V družbenem dogovoru so tudi jasno določene obveznosti gospodarske zbornice, Izobraževalne skupnosti in Zveze stanovanjskih skupnosti — da bodo zagotovile, da bo „uresničen srednjeročni načrt gradnje domov za učence in študente, ki ga bo do 30. septembra 1975 sprejela Izobraževalna skupnost Slovenije.“

Tako družbeni dogovor. Kaj pa resničnost?

Srednjeročni načrt gradnje je bil sprejet s trimesečno zamudo. Samoupravno sporazumevanje ni steklo v vseh občinah. Leta 1975 niso zbrali predvidenih 100 milijonov in začetek gradnje so iz leta 1975 preložili na neki mesec v letu 1976.

O tej neodgovornosti in zavlačevanju gradnje študentskih in dijaških domov je 20. aprila 1976 razpravljala tudi Izvršni komite predsedstva CK ZKS, kar kaže na resnost nastalega položaja. V ilustracijo naj povemo, da so samo v študentskih domovih v Mariboru morali jeseni 1975, zaradi pomanjkanja ležišč zavrniti okrog 300 prosilcev, večinoma iz delavskih družin. Koliko jih bodo morali zavrniti jeseni 1976, ker se gradnja novega študentskega stanovanjskega stolpiča še ni niti pričela niti ni znan prištek gradnje, je še vprašanje.

Problematika izgradnje študentskega doma v Mariboru je še toliko bolj pereča, ker bodo predvideni stolpiči stali na Koroškem platoju ob novi pedagoški akademiji, ki je že v končni fazi gradnje. Da bi bila gradnja čim cenejša in racionalnejša, bodo namreč imeli bodoči študentski domovi in pedagoška akademija nekaj skupnih objektov, kot so kotlarna, dimnik, transformator in podobno. Toda z zavlačevanjem gradnje študentskih domov je vprašljiva tudi izgradnja in komunalna ureditev pedagoške akademije.

Mariborski študentski domovi kot investitor novogradnje študentskih stanovanjskih stolpičev so že trikrat zaprosili izvršni odbor Izobraževalne skupnosti Slovenije za zagotovitev premostitvenih sredstev (1. 10. 1975, 16. 1. 1976 in 24. 2. 1976), a se tej instituciji ni zdelo vredno niti odgovoriti za njihove dopise. Z lastnimi sredstvi in krediti iz sklada za izgradnjo študentskih stanovanj pri Univerzi v Mariboru so študentski domovi financirali projektno dokumentacijo in delno komunalno ureditev in bi se tako gradnja stanovanjskega stolpiča lahko pričela 1. julija. Toda poletje se bliža, denarja pa še od nikoder.

Študentje smo že siti praznih obljub, ki dežujejo z vseh strani, saj vidimo, da kljub lepim zagotovilom že peto leto ostajamo brez novega študentskega doma v Mariboru. Zanima nas, kdo se igra s socialistično solidarnostjo in odgovornostjo, in ali pri nas ne velja več, da se tega, za kar se dogovorimo, tudi držimo in sprejete obveze izpolnjujemo. Ne trdimo, da Gospodarska zbornica, Izobraževalna skupnost in Zveza stanovanjskih skupnosti niso storile ničesar, trdimo pa da so storile dosti premalo.

Zato študentje Univerze v Mariboru ogorčeni zahtevamo od predsednika Gospodarske zbornice SRS tov. Andreja Verbiča, predsednika skupščine Zveze stanovanjskih skupnosti SRS tov. Rudolfa Bregarja, in predsednika skupščine Izobraževalne skupnosti Slovenije tov. Franca Branišlja konkretne in jasne odgovore na tale vprašanja:

1. Kako ste uresničili drugi člen omenjenega družbenega dogovora, s katerim ste prevzeli obveznost usmerjanja in usklajevanja samoupravnega sporazumevanja in skrb za uresničitev sklenitve, a katerim?

2. Katere organizacije in skupnosti so podpisale samoupravne sporazume, katere jih niso in zakaj?

3. Kako podpisniki samoupravnih sporazumov izpolnjujejo svoje obveznosti in kaj ste storili, da bi se ti sporazumi uresničevali?

4. Zakaj v letu 1975 ni bilo zbranih dogovorjenih 100 milijonov dinarjev? Kako je bilo mogoče računati na glavni vir financiranja — 0,3% od sredstev TOZD za osebne dohodke — ko pa je bilo že takrat znano, da bodo ta sredstva na razpolago šele marca letos po zaključnih računih za leto 1975, in kako to, da je imela Zveza stanovanjskih skupnosti ob koncu lanskega leta od predvidenih 50 milijonov zbranih komaj 5 milijonov dinarjev?

5. Koliko sredstev je danes zbranih in kakšen pritok je zagotovljen v letu 1976?

6. Kaj nameravate storiti, da se bo začel uresničevati program gradnje študentskih in dijaških domov in kako nameravate zagotoviti, da bomo študentje v Mariboru do leta 1977 zares dobili dva študentska stanovanjska stolpiča kot je predvideno z načrtom gradnje?

Poleg tega zahtevamo od Izobraževalne skupnosti tudi odgovor na dopise Študentskih domov in pojasnilo zakaj jim doslej še niste odgovorili.

Neposredne in jasne odgovore zahtevamo v imenu 75.000 dijakov in 18.500 študentov, katerih najrevnejši del še vedno ostaja brez strehe nad glavo, in v imenu vseh tistih tisočih delavcev, ki so nesebično in solidarno podpisali samoupravne sporazume ter zbirajo sredstva, da bi njihovi otroci lahko stanovali v študentskih in dijaških domovih!

Univerzitetna konferenca ZSMS v Mariboru
Študentski list Katedra
Predsedstvo domske skupnosti
Študentski servis
KUD Študent

STRAH PRED NALOGAMI

V tem in preteklem letu smo se člani zveze komunistov na naši univerzi veliko pogovarjali o tem, kakšna bi bila najboljša oziroma najučinkovitejša oblika naše organiziranosti. Enotni smo si bili v mnenju, da je potrebno razbiti težnje po forumskem načinu dela in s tem dati možnost za aktivno delovanje vsem članom. Sodelovanje pri oblikovanju skupne politike na univerzi in seveda samostojno delovanje v delovni sredini pa je dolžnost vseh nas.

SPREJEM – ZRCALO DELA

Da je sprejem novih članov zrcalo dela posamezne osnovne organizacije ZK na določeni šoli, je popolnoma jasno. Osnovne organizacije, ki so se zbudile in pokazale določeno aktivnost, le ob krepkih sunkih navzdol ali ob prebiranju partijskih dokumentov, se niso mogle pohvaliti z ustrežno politiko sprejemanja novih članov. Tako lahko že več let nazaj opazimo veliko neenotnost pri tem, saj članstvo niha med 11 in 30 odstotki. Nekatere osnovne organizacije so redno organizirale seminarje za novo sprejete, druge ne, vse, ki so organizirale seminarje, pa so to naredile šele po sprejemu. Sprejemalo se je na podlagi osebnih poznanstev ali pa naštevanju funkcij in še sedaj niso izdelani kriteriji za preverjanje ali oceno izvajanja nalog pri funkcijah, ki jih navede posamezni interesent. Opaziti je bilo veliko število interesentov med asistenti in absolventi. Na sestanku je mnogokrat potreben pogovor o odgovornosti in nalogah komunistov – čeprav je to v partijskih dokumentih jasno navedeno...

SESTANKI – MORA ZA AKTIVNE

Sestanki osnovnih organizacij (dovoljujem si majhno posploševanje) so prava mora za tiste, ki redno spremljajo naloge članov ZK, berejo partijsko glasilo ali hočejo izpolnjevati programe. Sestanki so dolgi in monotoni, berejo se pripravljani materiali (ker jih članstvo seveda ni prebralo), o materialih razpravlja vedno ista peščica ljudi (v praksi se izkaže, da tudi tisti niso najbolj aktivni pri realizaciji programa), sestanki se sklicujejo neredno, čeprav je „potreba“ pogostejša, na sestankih pride do izmenjave mnenj, ki bi se morala izkristalizirati že prej – v okviru sekretariata ali aktivov, ponavadi pa so sestanki nesklepčni, in tako tudi brez smisla – vse verjetno zaradi tega, ker je večina članstva, ki skriva rdeče izkaznice in jih bo verjetno uporabila le pri iskanju zaposlitve, uspravna in neživiljenjsko angažirana – ali: akcija ZK se mora potrajati v svoji sredini z delom na življenjskih problemih, z razreševanjem teh problemov. Tega pa, kakor je videti, nismo znali narediti.

INFORMIRANJE JE PREMALO

Da je informiranje pomembna prvina za angažiranje članstva, je že stara resnica, ki pa vedno ne drži. Tako smo na VEKŠ uporabili vse oblike: od pismenih vabil, plakatov, internega radia in osebnega obveščanja – rezultat ni bil nikoli rožnat. V času sestankov je bilo veliko članov prezaposlenih, bolnih... čeprav so se pred sestankom hodili po šoli ali posedali v buffetu. Torej: sama informacija je brezvredna, če ne prinaša ničesar. Na začetku smo sicer (kakor tudi vse osnovne organizacije), in predolgo je bilo obdobje pasivnosti (mislim vsega članstva – ne forumov), nepreverjanja, da bi bilo možno napraviti boom. In še – nepreverjanje je mogoče tam kjer ni natečajnih sezmov članov in ob stalnih selitvah. Osnovna organizacija ZK mora imeti na vsaki šoli svoj prostor z urejeno dokumentacijo – le tako bo lahko razdeljevala osebne zadolžitve in jih tudi preverjala.

STRAH PRED NALOGAMI

Med članstvom je opaziti tudi poseben problem. Najbolj aktivni – ali pa tisti, ki so bili aktivni ves čas – prejemajo nove naloge. Samo ti so namreč vidni, vedno so nam na očeh in nanje se človek lahko zanese. To pa ni prav, če s tem ustvarjamo molčečo večino. Tako se je zgodilo naslednje: sekretariat je pripravil operativni program in razdelil naloge med predsednike komisij, ki so imeli nalogo izbrati tudi člane komisij. Uspeh ni bil kaj prida, saj so predsedniki pozneje napravili programe svojih komisij sami in potem na veliko tarnali, da imajo preveč dela, da jim je nemogoče napraviti toliko v tako kratkem času – in ob vsem tem še samil in še: naloge, ki so bile postavljene, niso bile neživiljenjske, saj so zahtevale izdelavo kriterijev za ocenjevanje uspešnosti našega dela v posodabljanju vzgojno izobraževalnega procesa in razvoju samoupravljanja na šoli.

POLITIZACIJA

Predvidevam, da je za nastanek pasivizacije kriv še en fenomen. Ničesar ne znamo več rešiti po samoupravnih poti – ne da bi o tem prej razpravljali

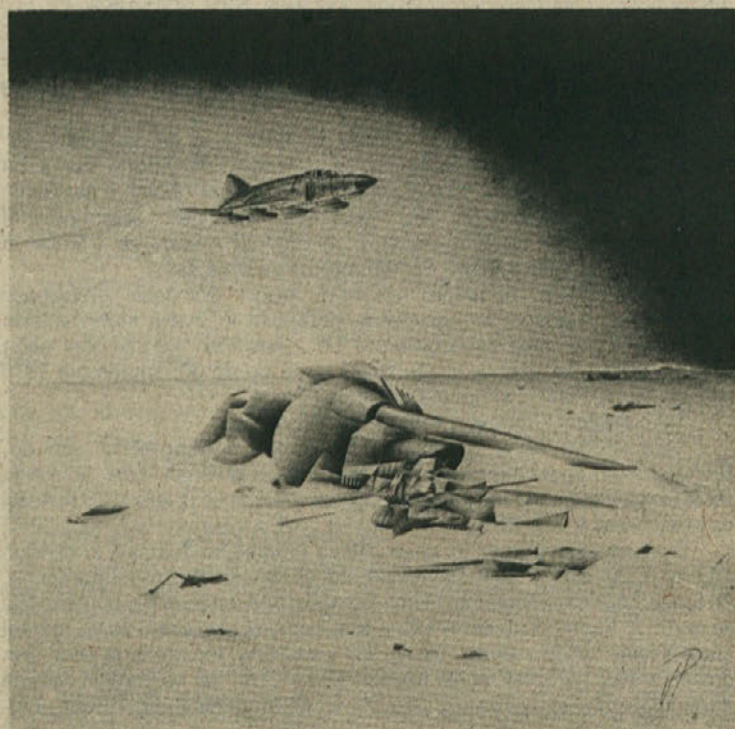
politični aktiv univerze, šole, sekretariata ali celotne osnovne organizacije. Morda bi bilo v tem primeru dobro pogledati, kateri samoupravni organ ni sposoben opravljati svoje naloge in kako se da zagotoviti vpliv naših članov v tem organu. Mislim, da je ta nepravilnost najlepše vidna pri ZSMSS, kjer smo ustanovili problemske aktivne in se od takrat zanašamo na njih – da bodo opravili naše delo!

NERESNOST

Morda mi bo kateri od starejših aktivistov zameril, vendar mislim, da se kaže dokajšnja mera neresnosti pri sprejemanju posameznih programov. Tako smo se že navadili, da je treba vsak korak vnaprej programirati, ta program dvakrat ali trikrat predelati, ga popraviti... potem pa je že čas, da pristopimo k programiranju novih nalog. In prav neprijetno se počutimo, če nima naš program več točk kot drugi.

Nekaj lanskim nalog, (seveda neuresničenih), ki smo si jih tako zadali (ne da bi preučili, če smo jih sposobni uresničiti) na univerzi (pri komiteju), ni bilo:

- skupaj s predsedstvom VK ZSMS obravnavati materialna vprašanja študentov (našteto več... narešeno: štipendije in prehrana),
- v aprilu seminarji za novo sprejete,
- obravnava uspešnosti dela aktivov komunistov... zlasti študentov v predsedstvu VK ZSMS, Katedri, KUD študent, pokrajinskih klubov...

- OO ZK naj ohranijo pregled nad angažiranostjo komunistov (... mentorstvo, obštudijske dejavnosti, izvenšolska angažiranost študentov...)
- ideološke komisije, MC in marksistični krožki – organizirajo skupno posvetovanje o problematiki razvoja marksističnih krožkov in analizirajo marksistično izobraževanje študentov,
- ocena informiranosti (Katedra in druga glasila),
- problem delovanja visokošolskih organizacij (sredi aprila),
- študentje v samoupravljanju visokega šolstva (sredi maja),
- problem delitve OD na MVZ – kritika meril... (v drugi polovici aprila),
- zbrati interesente za dopolnilno marksistično izobraževanje v okviru MC, sestaviti program...

- inicirati svobodne katedre po šolah...
- ugotoviti potrebo proslavljanja zgodovinskih dogodkov...
- ugotoviti stanje informiranosti po šolah (posveti),
- ugotoviti pretok informacij med Združenjem in šolami,
- ugotoviti stopnjo in način informiranja delegatov...

Upam, da mi dalje ni treba naštevati. Najbolj pa me je pritegnila naloga c/3 komisije za ideološko delo, ki se glasi: izvajati idejnopolično diferenciacijo med učitelji in študenti na konkretnih družbenopolitičnih in delovnih akcijah... mislim sem... pa nisem pogruntal, kaj pomeni.

In za konec: kako dolgo se nam bodo ne-člani, pa tudi bolj glasni člani, smejali zaradi tega. Ali ni bolje zapisati le tri naloge – pa izpolniti morda štiri, kot pa na papirju dokazovati, da vemo, kaj moramo delati.

ven

Kidričevi nagrajenci

KIDRIČEVI NAGRAJENCI
— STUDENTJE — 1976
IN RAZISKOVALNO
DELO

Slovesna podelitev Kidričevih nagrad je bila 12. aprila ob 11. uri v domu družbenih organizacij.

Slavnostna prireditev! Zame pa res neka prireditev ni slavnostna, če je tu črna obleka in kravata, še manj mesto izročitve nagrade in prisotnost nekaterih oseb. Plehke podelitve tudi ne reši nastop okteta APZ Boris Kraiger.

Morda se je slovesnost izgubila, ko sem videl, da je Kidričeva nagrada v bistvu le bela kuverta, v kateri so trije ali štirje petstotaki in list trikrat preloženega papirja z natipkanimi podatki.

Sistem podeljevanja nagrad pa je daleč od slavnostnega. Zanimiv je bil le slavnostni govor — Vojka Ozima, sekretarja UK ZK, ki med drugim pravi, da je logika družbenega razvoja v zadnjih letih izpostavila zlasti odnos mladine do znanosti. „Zavedati se moramo, da so mladi strokovnjaki in znanstveniki tisti, ki iščejo in odkrivajo nove poti v družbi. Težnja po združitvi znanosti in proizvodnje in s tem dvig proizvodnje materialnih dobrin, bo realizirana samo takrat, ko se bo polagala pravilna pozornost na poglavitni dejavnik, človeško znanje.“

Na podlagi vse večjih družbenih zahtev po reformi visokošolskega študija je potrebna po razvoju raziskovalne dejavnosti naša svoje mesto tudi v zakonu o visokem šolstvu, v statutih šol in partijskih aktih. Raziskovalno delo, ki bi ga lahko imenovali tudi tretja dimenzija pri izgradnji „pravilnega“ znanja strokovnjaka, je bilo doslej v učne programe vključeno zgolj formalno.

V družbi je opaziti, da o reformi govorimo šele takrat, kadar določena organizacija dela, ne da pa predvidenih rezultatov, ki bi se morali dokazovati in utemeljevati v širši družbeni praksi. Reforma, ki je le nujnost nekega stanja, ne bo prinesla nikakršnih dolgoročnih rezultatov, sploh pa ne takrat, če za to ni zagotovljenih materialnih možnosti. S takim reformiranjem smo na žalost pričeli v visokošolskem vzgojno izobraževalnem programu, predvsem uresničevanje reforme z uvajanjem raziskovalnega dela. Osnova za delovanje so le zahteve in želje družbe, ki si želi, da mora bodoči strokovnjak zadovoljevati potrebe progresivne prakse, ustvarjalnega angažiranja in vključevanja v nove smeri dela v okviru samoupravnih organizacijskih družbenih oblik.

Vse to je že Lenin predvidel, ko je govoril na kongresu ruske komunistične mladinske partije: „V nepismeni državi ni mogoče graditi komunizma. Ni zadosti, da izdaja sovjetska oblast ukaze ali partija predlaga gesla, ali da enostavno določimo število najboljših strokovnjakov, da opravijo svoje delo. Mladi rod se mora lotiti tega.“

Danes se študent srečuje s spoznanji, ki bi jih moral dobiti že med študijem, šele v praksi. Takrat, ko doživi svojo renesanso, ko dozori njegova osebnost in ko dozori njegove potrebe, je že izgubil veliko časa, ki bi ga lahko posvetil ustvarjalnemu delu. Z zahtevo po posodobitvi študija pa se je poleg slabosti študijskega procesa pokazala tudi širša družbena pomanjkljivost, zajeta v nerednem in neaktualnem spremljanju družbenega razvoja.

Marx, ki trdi, da je znanost „materializirana sila znanja“ pravi: Narava ne ustvarja strojev, ladij, železniških prog, električnih telegrafov itd.

Vse to so naredile človeške roke in človeški možgani, to je materializirana sila znanja. Človeški možganov pa ne gre uporabljati samo za spreminjanje tehnologije dela, ampak tudi za spremembe na področju človekove zavesti, morale in etike ter človeške družbene organiziranosti in vsebine njegovega obstoja, odnosov do sočloveka.

Veljalo bi uporabiti Ronsseaujevo misel: „Edino relativno samostojna, vse druge prakse preraščajoča in zajemajoča spoznavna praksa je lahko povezala človekovo izkustvo v celoti in ga organizirala v vsej njegovi širini in globini. Posebno vlogo v tem oblikovanju vse-človeškega izkustva pa ima znanstveno spoznanje najspljošnejših zakonitosti“.

S to mislijo podpiramo vsa dejstva, ki se pojavljajo.

Vsemu temu skuša slediti naša mlada samoupravna univerza; in ta je letos že trinajstič nagrajela študente za samostojno raziskovalno delo (prvič v okviru univerze).

In kdo so letošnji nagrajenci:

VISOKA EKONOMSKA KOMERCIJALNA ŠOLA

Nagrada prve stopnje so dobili: Janislav Kobal, Jože Zagožen, Pavla Peče, Franc Bizjak, Vinko Grabnar, Tomaž Seljak in Marjan Vešnar.

Nagrada druge stopnje pa so dobili: Jasna Sernc, Rado Horvat, in Vili Rinaldo.

VISOKA ŠOLA ZA ORGANIZACIJO DELA

Nagrada prve stopnje: Janez Zeni.

Nagrada druge stopnje: Ignac Vukovič.

VISOKA TEHNIŠKA ŠOLA

Nagrada prve stopnje: Iztok Potrč, Branko Černež, Alojz Rakovec, Stanko Horvat, Drago Rataj, Milan Vlaht, Ivan Goznic in Emil Žerjal.

Nagrada druge stopnje: Rudolf Petán, Drago Naberžnik, Božidar Branilovič, Franc Krabonja, Albreht Teichman, Franc Leber, Stane Tepej, Miro Milanovič, Janez Kaltnekar, Janez Tomc.

PEDAGOŠKA AKADEMIJA

Nagrada prve stopnje: Karolina Kovačič, Franc Požgan.

Nagrada druge stopnje: Peter Brumec.

VIŠJA PRAVNA ŠOLA

Nagrada prve stopnje: Zvonko Martinek, Marija Šuta, skupina Stane Iršič-Vlado Ježovnik — Vladimir Šedivy, skupina Franci Ramšak — Judita Tihec — Bojan Grubar — Stanka Potisk.

Nagrada druge stopnje: Tomo Jarni.

VIŠJA AGRONOMSKA ŠOLA

Nagrada prve stopnje: Rado Klančar, Vojko Cej.

Nagrada druge stopnje: Jože Klinc.

Ob tem se sprašujem, kakšen, stimulans je vplival na te ljudi. Vemo, da na izkušnje, delo pa tudi na zmotno prepričanje precej vpliva tudi stimulans. Kot najpomembnejši stimulans bi pri študentih uporabil moralno priznanje, kot je npr. demokratizacija pedagoškega procesa, ali pa formalno moralno priznanje v obliki priznanj, kot so diplome, plakete ipd.

KAKO PA JE Z NAŠIMI NAGRAJENCI?

Ti so na žalost moralno nepriznani, edino, če je naloga taka, da se da takoj uporabiti v proizvodnji. Denar v teh količinah ni nikakor priznanje ali stimulans za nadaljnje delo, niti denar naj ne bi bil stimulans!

Prepričan sem, da bi se vsak Kidričev nagrajenec odrekal enemu petstotaku v zameno za plaketo univerze, kot to počnejo že na nepomembnih strelskih tekmovanjih.

Nagrada, ki nosi ime dolgoletnega revolucionarnega borca za pravice delavskega naroda, narodnega heroja, je za vsakega posameznika osebni zaklad. Denarja gotovo ne bom dobil v ta osebni zaklad. List papirja, pa še tega trikrat preloženega, pa me bo sram dati med moje zaklade.

LOJZE KLEMENČIČ

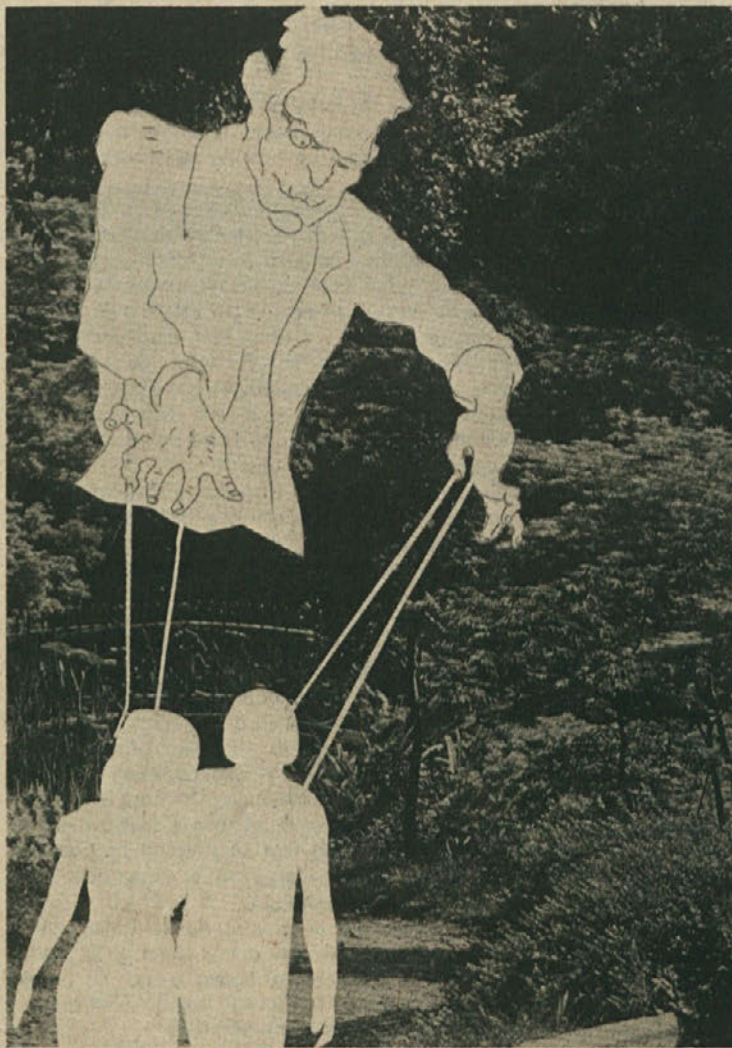
ŠTUDENT-HUMAN ODNOS DO NASPROTNEGA SPOLA

Med nami ni verjetno nikogar, ki ne bi imel kakršnekoli bolj ali manj posplošene predstave o humanem odnosu do drugega spola — predstave v smislu „vzajemno spoštovanje, enakopravnost...“ Približno tu pa se naša domišljija konča. Če pridemo v položaj, da moramo ta human odnos pokazati, je že težje: prizadevanja se skrijejo na odpiranje vrat, dajanje prednosti pri vstopu, ponujanje stolov in še na nekaj takih lepih, pokroviteljskih gest. Me ženske se npr., namesto s humanostjo zadovoljimo s kavaliristvom (upam, da kakšna emancipirana študentka ne bo prizadeta), tam, kjer ga ni, pa smo tudi zadovoljne, češ „saj smo enakopravni, kajne?“ Pri moških je položaj iz znanih razlogov nekoliko drugačen: ne dajemo jim prednosti pri vstopu, ne odstopamo jim sedežev (vsaj mladim ne), glede vrat pa mislim, da je tu že prišlo do bistvenih sprememb: videla sem namreč že nešteto študentk, ki so pridrževale vrata svojim moškim kolegom. Prav zares se nočem spotikati ob te lepe, stare navade, povedati hočem samo, da niso vredne počenega groša, dokler se ne bo nekaj premaknilo v naših moških in ženskih glavah ter se ne bomo zavedli, da so te moške in ženske glave predvsem človeške glave, da smo tudi zato tu, da se spoštujemo, da si pomagamo, da smo tovariški drug do drugega. V tej luči bodo kavalirske geste dobile drugačno barvo — bolj iskrene bodo in tu pa tam se bo kakšna ženska dokopala do spoznanja, da je tudi moškemu lahko všeč, če mu pomagaš iz težkega plašča.

Human odnos se ne rodi med črkami zakona, pa če je ta še tako pravičen, niti si ga ne bomo pridobili, če bomo poznali vso imenitno teorijo. Mi sami se moramo spremeniti, mi — to so moški in ženske v enaki meri. Mislim, da bi morali najprej sami pri sebi razčistiti vprašanje bioloških in psihičnih razlik med spoloma: namesto, da bi jih spreminjali, jih vse preradi delimo na „večvredne“ in „manjvredne“. Znati bi morali ločiti naravne biološke razlike med spoloma in njihove logične posledice, tiste pridobljene, privzgojene v dolgih tisočletjih neenakopravnega socialnega položaja. Pa ne samo v dolgih tisočletjih — še dandanes nam jih vcepljajo. Dejstvo, da so moški pehali ženske v podložnost in pokorščino (in jih marsikje še danes), ni biološki zakon, temveč družbena zloraba neke biološke vdanosti (npr. telesna moč in velikost), kar je čisto nekaj drugega, kot trditev, da so ženske že po naravi določene, da služijo možu. Res pa je, da so večino žensk vzgajali v miselnosti, da se morajo nasloniti na kakšnega moškega, ali pa jih celo navajali k temu, da v kali zadušijo čut samostojnosti in se navzamejo le tistih navad, ki spodbujajo pokroviteljske nagone moških. Nekaj imam proti moškim, ki hočejo vedno in povsod dokazovati svojo „moškost“, prav toliko pa tudi proti ženskam, ki so tako rade šibke, nemočne, nebolgljene in pomoči potrebne itd. Nekaj imam proti tem zvijačam, sprenevedanjem, ponarejanju, neiskrenosti (pomislite npr. na 8. marec — takrat smo vse „ljube in spoštovane žene“, dan kasneje in vse naslednje dni pa že ne več tako ljube in spoštovane.). Pred kratkim je nekdo rekel: „Ženske so za marsikaj krive same“. Ženske prav gotovo niso bile krive za svoj podrejeni socialni položaj, v katerem so se znašle s propadom materinskega prava in ga Engels imenuje svetovni zgodovinski poraz ženskega spola. Mož je postal gospodar tudi v hiši, žena je bila ponižana, zaslužnjena; postala je suženj moškega poželenja in zgolj orodje za zaplojevanje otrok. To težko breme je nosila skozi vsa obdobja zgodovine do danes. Odvrгла ga je v družbah, kakršna je naša, kjer je ženski zagotovljen enakopraven socialni in ekonomski položaj. Vse to se nam zdi samoumevno — in vendar: zakaj je pasivnost še vedno ena od ženskih „odlik“? Ženske se že prav pogosto obnašamo, kot da bi nam bila naša zgodovinska pogojenost (in krivičnost) posebno pri srcu. Raje se podrejamo, poslušamo moške, razpravljamo pa raje ne. To prepuščamo „pametnejšim“ moškim, me pa se skrivamo v polžje lupine — tudi v primerih, ko gre za naše, ženske interese. Od moškega še vedno pričakujemo, da bo predvsem naš zaščitnik, kot prijatelj in tovariš pa nas nikakor ne zanima. O ženskah, ki se odmikajo v drugo skrajnost in bi ves moški rod najraje „odpravile“, samo to: domovina tega gibanja je Amerika, znane so pod imenom feministke, skupno pa jim je to, da smatrajo moške za svoje naravne sovražnike; ne borijo se z njimi, temveč proti njim. Kaj pa moški? Tudi oni se radi oklepajo svojih tradicionalnih vlog ali tistega, kar pod tem razumejo, radi verjamejo, da ženska beseda ni tako tehtna, ker je „nelogična, preveč čustveno obarvana, ne zadene bistva problema, pač pa se ustavlja ob nepomembnih malenkostih, je preveč sugestivna in zato podvržena vplivom“, itd, itd.

In kako naj bi bilo? Za gesto bom uporabila besedi, ki sem ju napisala že na začetku: vzajemno spoštovanje. Mogoče zvenita besedi nekoliko sterilno, mogoče sta izgubili sijaj, ker smo ju prepogosto slišali in bolj redko uresničevali. Pa vendar, uporabila ju bom zato, ker je to prvi in osnovni pogoj razvoja vsake napredne družbe: družba je tako dobra, kot so dobri medčloveški odnosi, ki vladajo v njej.

Jelka Muzlovič

MARKSISTIČNI CENTER

Svet marksističnega centra pri Univerzi v Mariboru se je sestel na svoji prvi seji v četrtek, 22. aprila. V svetu so delegati mariborskih višjih in visokih šol ter družbenopolitičnih organizacij.

Delegati so izvolili nov sekretariat centra in vodje sekcij. Zvone Cajnko je postal predstojnik centra, Franci Pivec vodja sekcije za marksistično izobraževanje, Vladimir Šruk vodja sekcije za literaturo in publicistiko, Ivan Janko vodja pedagoške sekcije, Matjaž Mulej vodja sekcije za raziskovanje, za marksistične krožke na Univerzi pa je zadolžen Bojan Grubar.

V obdobju treh let in pol, odkar obstaja, se je center srečeval z mnogimi kadroviskimi in finančnimi težavami. Delo se je odvijalo predvsem v okviru sekcij. Takšne oblike dela bodo prevladovali tudi v bodoče.

Sekcija za marksistično izobraževanje bo izvajala programe marksističnega izobraževanja učiteljev, programe poglobljenega študija marksizma (za profesorje in študente) in pripravljala cikle predavanj. Sekcija za literaturo in publicistiko bo izdelala predlog za knjižno nabavno politiko, ocenila položaj marksistične literature in spodbujala izdajo gradiv (podobno kot knjigo Vranickega). Sekcija za pedagoško delo bo preučila študijske načrte družboslovja, sodelovala pri sestavljanju študijskih načrtov za marksizem na drugi stopnji (VTS in VPS) in sodelovala pri izboru tem za seminarska dela študentov. Sekcija za raziskovalno dejavnost bo jeseni sestavila program na osnovi konkretnih potreb šol in Univerze.

Marksisi

Marksistične krožke bo treba ustanoviti na šolah v najkrajšem času. Center bo v ta namen pripravil izhodišča za delo v krožkih.

V delo sekcij se moramo aktivno vključiti tudi študenti. Marksistični center ni ustanova na visoki ravni, ki bo razdeljevala marksizem naokrog, ampak ustanova, kjer bomo skupaj lahko uresničevali naloge in potrebe s področja marksizma.

Boris Sovič

UNIVERZA – DRUŽBA

Sekretar Medobčinske konference ZKS Maribor Slavko Soršak se je odzval na naši prošnji in spregovoril o vlogi Univerze v naši ožji družbeni skupnosti – občini in regiji:

ČLANI UNIVERZE – ČLANI DRUŽBENE SKUPNOSTI

Univerza se enakopravno z vsemi ostalimi subjekti vključuje v družbenopolitično življenje občine. Člani kolektiva učiteljev in študenti so enakopravni občani z enakimi ali celo večjimi obveznostmi v družbenopolitičnem življenju občine tako z neposrednim delom v krajevni skupnosti kot na nivoju vseh družbenopolitičnih organizacij, ZK, sindikata in ZSMS.

Vloga študentov ZSMS ima še prav poseben pomen saj morajo le-ti kot bodoči intelektualci doprinesati svoj pomemben delež v organizacijskem in vsebinskem delu z mladino in to ne le na področju univerze ampak širše.

Pomembno vlogo ima univerza za občino v kadrovskem smislu. Čeravno sprejema na študij slušatelje odkoder koli je vendarle normalno pričakovati, da bo večji del študentov univerze iz tega območja. To mora slej ko prej zapolniti eno največjih vrzeli te regije, to je pomanjkanje kadrov in prav spričo velikega števila razpoložljivih potencialnih kadrov postaviti ta element gospodarskega napredka kot odločujočo komparativno prednost bodočega razvoja.

OBOJESMERNA POVEZAVA

Povezava z združenim delom bi prav gotovo sodila v vrh tega naštevanja. Univerza in šole znotraj nje so sestavni del združenega dela, znotraj katerega morajo veljati medsebojni vplivi. Združeno delo (tako materialne kot nematerialne sfere) mora imeti svoj neposredni vpliv na delo univerze kot mora univerza vplivati na njihovo delo. To se mora odražati deloma skozi ustanovitve, vendar pomembnejše preko direktnega kontakta univerze in šol, ki se mora kazati v konkretnem delu za organizacijo združenega dela, v prehajanju učiteljev iz prakse na univerzo in obratno, z neposredno prakso študentov v združenem delu, z vplivom na učni program, profil strokovnjakov itd.

Univerza ustvarja svojo – področno interesno skupnost – to pa ne izključuje njene povezanosti v republiški izobraževalni skupnosti tudi s temeljno izobraževalno skupnostjo, v kateri bo univerza vplivala na njeno delo in hkrati spoznavala to skupnost tudi s svojim delom. Tu bi kazalo iti še dalje, saj bi bilo treba najti vezi z vsemi tistimi temeljnimi izobraževalnimi skupnostmi, iz katerih prihaja večina študentov na mariborsko univerzo.

Da se nam vsiljuje vprašanje o vlogi in mestu univerze v neki urbani sredini (mestu, regiji ali pokrajini), izhaja iz nekdanj avtonomne ustanove „hrama znanosti“, dvignjenega nad vsakdanjo „banalnost“ ter problemi ljudi, drugih institucij in subjektov družbe. Ta dvignjena poza je nekdanjo univerzo postavljala v eksteritorialni položaj, ki ni imel prav nobenih vezi s krajem, kjer je bila locirana.

Samoupravni koncept družbe takšne univerze ne more sprejeti. Nobena družbena institucija – pa tudi univerza ne – ne more biti izven relacij samoupravne družbe; končno nobena institucija ne more biti izven neposrednih vezi naših dveh osnovnih samoupravnih vzvodov: temeljne organizacije združenega dela in krajevnne skupnosti.

BREZ OBREMENTITVE IZ PRETEKLOSTI

Skozi tak položaj je treba gledati tudi odnos mariborske univerze do svoje okolice (mesta in širše). Mariborska univerza je nova in neobremenjena s starimi pojmovanji o univerzi, zato so odnosi z občino Maribor in drugimi občinami že doslej bili dobri – ne oziraje se na to pa bi navedel vse tiste dimenzije, ki morajo povezati socialistično samoupravno univerzo s svojim okoljem:

Kot znanstvena institucija mora z raziskovalno-znanstvenim delom učiteljev kot študentov vplivati na reševanje posameznih ekonomskih, samoupravnih, pravnih, organizacijskih in drugih problemov, ki se javljajo v občini. K znanstvenoraziskovalnemu in aplikativnemu delu pa morajo pritegniti tudi druge kadre izven univerze. To razsežnost svojega delovanja mora univerza resda raztegniti na širši fronti (Slovenija in Jugoslavija) pri čemer vendarle v največji meri lahko koristi predvsem kraju, kjer je locirana (kjer se učitelji najlažje spoznajo s konkretnimi pojavi). Projekt Slovenske gorice je prav značilen takšen primer.

Institucije univerze se enakopravno vključujejo v samoupravno organiziranje in so sestavni del družbenopolitične skupnosti občine, kjer ima univerza svoj sedež. Tu se mora kazati vpliv učiteljev in študentov na reševanje problemov občine in obratno, da občina hkrati z vsemi ostalimi subjekti naše družbe bdi nad delovanjem univerze.

UNIVERZA in DRUŽBA UNIVERZA in DRUŽBA UNIVERZA in DRUŽBA UNIVERZA in D

Na to temo, ki predstavlja sedaj še vedno rak rano v našem in družbenem razvoju, bo študentski list KATEDRA pripravil v maju okroglo mizo, za katero bomo poskusili rešiti naslednje nejasnosti:

- sodelovanje družbenopolitičnih organizacij na univerzi in občini,
- vloga univerze v usmerjenem izobraževanju in skrb občine za ta proces
- študentje – delegati v samoupravnih interesnih skupnostih,
- vključevanje uporabnikov v kreiranje posodabljanja pedagoškega procesa,
- odgovornost ožje družbene skupnosti za socialni status študenta,
- kako občina usvaja vizijo "učeče družbe"
- in še sto drugih bolj in manj pomembnih vprašanj...

Za okroglo mizo bodo povabljeni vodilni družbenopolitični delavci v občini in univerzi.

Upamo, da nam bo odkrit pogovor razjasnil in uspel rešiti vse.....

VSE JE SKLENJENO

NALOGE ZSMS NA UNIVERZI V MARIBORU,
SKLEPI SEMINARJA NA POHORJU – UVELJAVLJANJE TEH
SKLEPOV

Že pred temi sklepi je bil sprejet sklep, da so naloge s področja organiziranosti, samoupravljanja, idejnopolitičnega usposabljanja, SLO in družbene samozasčite, informiranja, socialne varnosti študenta, vzgojno izobraževalnega in raziskovalnega dela, kulture in športa; obvezne in zahtevajo točno izvršitev. Odgovornost prevzamejo OO in predsedstva OO in KS. Za izvrševanje, oziroma neizvrševanje so osebno odgovorni predsedniki osnovnih organizacij in koordinacijskih svetov ZSMS.

To je vse zelo jasno!

Toda če si ogledamo naloge s področja organiziranosti in razvoja, ugotovimo torej: sprejetih je enajst sklepov, ki niso samo nujni in brez katerih ne more obstajati nobena politična organizacija, ampak zahtevajo tudi veliko dela, ki pa ga komisije, ki naj bi delale na tem področju, še niti začele niso. Eno tretjino nalog je bilo treba izvršiti do 15. ali 30. aprila. Ugotovimo torej, da so bili rokovi nerealno postavljeni in da jih tudi v delovnem vzdušju ne bi mogli rešiti. Posledica teh neizvršenih sklepov je ta, da drugih ni moč rešiti, tudi če bi jih kdo samoiniciativno pričel reševati, ker se navezujejo na prve.

Drugo tretjino sklepov je treba nenehno izvrševati. To je bilo vsem jasno, ko so jih sestavljali, zdaj, ko jih je treba reševati, pa nihče ne ve zanje. Osnovnih organizacij se je lotila spomladanska utrujenost, naloge so zanje že preteklost, univerzitetna konferenca pa se ubada s tradicionalnimi študentskimi prireditvami „april-maj“, pa še to samo posamezniki. Mnogi s titule člana predsedstva univerzitetne konferenca še niti videli niso, kje je predsedstvo, karikirano svedo. Kakšne so ob, tem naloge predsednika UK, sam pravi, da ne ve. Kdo potem se sploh kaj ve? Sekretar, ubogi sekretar! Še zmerom ga mučijo finance in jih na žalost še vedno rešuje z jamranjem in ubujanjem starih obljub.

Brez skrbi, da bi kogarkoli užalili, lahko trdimo, da do danes še ni nihče predal teh nalog. Ob tem se nam na 2. l. postavlja misel, da so „mladinci“ hoteli izpeti seminar zaradi seminare – se pravi plačilo zabavo. To jim na seminarju je ni uspelo, ker so bili „prisiljeni“ sodelovati. V tem pa nemara tudi tisti vzrok, da zdaj ne delajo tistega, kar so sami ugovarjali, da morajo. So kot puran, ki mu odseka glavo, pa bo brez glave zletel sigurno na tako mesto, da ga boš le z težavo spravil dol, kljub temu, da v življenju še ni letal. Če to prenesemo: s prisiljenim delom na seminarju, so vodstvenim organom odsekali glavo, zdaj pa so se „poskrili“, ne vejo za delo. Purana že nekako spravi z nedostopnega mesta. Toda kako mladinskega funkcionarja naučiti, naj dela tisto, kar si je sam izmislil? ...

Poglejmo si sklepe malo pobliže. Treba je popisati vse člane in njihove funkcije; to je prvi sklep. Drugi: treba je popisati vse funkcije in nosilce teh funkcij. Tretji: postavi predsedstva, ki pa ga ni mogoče najti, ko pa se le zbere, pa ni nikoli sklepno. Četrti sklep je čisto nekaj novega in navadnega; da morajo biti volilne konference v začetku leta. Po tem sklepu pa se nam prihodnje leto obeta novi koledar: „akcijski finančno ovrednoteni koledar“! V njem bo namesto ponedeljka pisalo: Popis članstva v ZSMS ...

Petem je tukaj večni sklep in naloga, da se morajo povezovati OO z OO z OO ZUK in OK. Sklepa za izboljšanje dela in negracije dela na posameznike sta na zadnjem mestu. Čeprav je vsem jasno, da 10 mladincev ne more delati za 2000 študentov in da bo z delitvijo dela na več ljudi; prvič več akcij in manj naporov posameznikov in drugič se bo izboljšala tudi kakovost dela.

In kaj je s tretjo skupino sklepov? To so pustili za boljše čase.

Pa za pri NALOGAH NA PODROČJU SAMOUPRAVLJANJA, ki jih nihče ne jemlje resno. Mogoče samo osem napisanih nalog. Ene naloge je treba opraviti zopet do 15. aprila. Pa ta 15. april je omenjen še pri polovici vseh drugih nalogah. Obrnili smo vse leksikone, pa nikjer nismo mogli ugotoviti, zakaj naj bi bil ta 15. april tako pomemben.

Vse naloge s tega področja bo reševala komisija za samoupravljanje, ki je do sedaj ustanovljena samo na UK ZSMS in katere predsednik je stalno tarna, da ne more delati, ker ni komisij za samoupravljanje po šolah. Ni se zavedal ali pa se ni hotel zavedati tega, da je ravno ustanovitev takih komisij njegova naloga. Sicer pa tudi zdaj, ko ima vse na dlan, nič ne dela! Slab izgovor si je izmislil, saj tudi sedaj, ko je prva naloga ustanovitev teh komisij po šolah, te isto komisija na UK ne ve, kaj je njena naloga in kaj mora narediti. Jasno nam je, da ob tem tudi do realizacije ostalih nalog ne bo prišlo. Mogoče pa so vsi ostali sklepi namenoma napisani taloke: „opredeliti je treba, sodelovati je treba, razmisliti je potrebno“ ... Verjamem, da je problem informiranja, ko pa nimajo o čem informirati.

Sicer pa smo dobili vtis, da bo komisija še naprej spala, da bo še naprej samo opazovala in tu in tam ponovila, kar so že drugi pred njo dvakrat ali trikrat ponovili.

NALOGE NA PODROČJU IDEJNOPOLITIČNEGA USPOSABLJANJA

Te naloge še edine rešuje idejnopolitična komisija na UK ZSMS, zanimivo pa je še to, da se celo držijo rokov. Obiskali so že vse srednje šole in jih obvestili o delu v ZSMS na Univerzi in po šolah ter o šolah samih. Sicer pa je znano, da ena lastovka še ne prinese pomladi. Ena od njihovih nalog je tudi, da bodo predali material za konferenco RK ZSMS. Predlagali bi jim, da tako, kot mislijo predati ta material, predajo še vse ostale. Upravičeno pa se postavlja vprašanje, kako to, da je ta komisija le pričela delati, in kar je

še več vredno, pričela je delati samostojno. Ali je potreben samo nekdo, ki začne in razgiba skupino, da jih usmerja v delo? In če to drži, kako da takih posameznikov ni več?

NALOGE S PODROČJA VZGOJNO IZOBRAŽEVALNEGA IN ZNANSTVENO RAZISKOVALNEGA DELA

Mladí hočemo novo revoluciono, avangardno, samoupravno univerzo, ki ne bo samo izraz zahtev in potreb združenega dela, ampak bo tudi instrumentarij družbenega napredka.

Zaradi tega je prva naloga revizija učnih programov, ki jo bomo reševali skupno z združenim delom. Revizija je v združitvi sorodnih predmetov, uvažanju novitet v že obstoječe predmete v skladu z zahtevami gospodarstva, v uvažanju potrebnih in odpravi nepotrebnih predmetov, odpravi historizma, faktografije, usklajevanju učnih načrtov s srednjimi šolami in programi ostalih višjih in visokih šol, usklajitvi ur predavanj s programi, v sestavi učnega programa na podlagi marksizma ter teorije in prakse samoupravnega socializma, v spremembi študijskega režima, v uvažanju znanstveno raziskovalnega dela v učni proces, v omogočanju študentovega aktivnega sodelovanja pri predavanjih, vajah ... v reviziji izpitnih rokov, v urenitvenju prvega in tretjega člena samoupravnega spoznoma o učbenikih.

Rok izvršitve 31. maj 1976.

Navedli smo vse spremembe. Zedanih nalog ne bo moč izvršiti niti do konca letošnjega šolskega leta. Zato je postavljanje takih rokov neodgovorno delo, ki kaže samo na neresnost sprejetih nalog. Nekaj pa je še bolj žalostno: enake ali vsaj podobne naloge na področju revizije učnih programov so sprejeli vsi delavci in delavci univerze, njihov rok za izvršitev je približno enak. Upravičeno se lahko vprašamo, kakšne sadove bo rodilo vse skupaj. Zdi se, da nihče nima poguma pričeti s temi nalogami, vsak čaka na drugega. Proces pa teče dalje in vse se vedno globlje pogreza v kalno vodo.

Nikakor pa zdajšnjega stanja ne poskušamo rešiti z najrazličnejšimi anketami, ki nimajo ne rešila ne glave in ponavadi nikoli ne prinesejo zaželenih rezultatov. Vse svoje sile je racionalneje vložiti v revizijo omenjenega kot pa v ankete.

NALOGE NA PODROČJU SPLOŠNEGA LJUDSKEGA ODPORA IN Družbene samozasčite

Edino področje, ki ima postavljene konkretne, življenske akcije, katerih realizacija je vidna že v naprej. Komisija, ki obravnava to področje, je že tudi napravila prve korake. Upajmo, da bo tako tudi nadaljevala, NALOGE NA PODROČJU SOCIALNE VARNOSTI ŠTUDENTA – nosilec komisija z istim naslovom:

Malá gora nalog na področju štipendiranja, stanovanjske in prehranske problematike, kjer problemi zahtevajo takojšnje izvršitev, dela pa se čisto nič. Ne bo nič novega, če povdarimo, da so o teh nalogah in problemih govorili že lani in predlani, da so že pred letom dni postavljali roke za rešitev teh problemov, pa do danes praktično še nič ni bilo rešeno. Vse se vrti okrog obljub. Položaj kaže na to, da še tudi letos te naloge ne bodo realizirane in da bodo tudi naslednje leto postavljali nove roke za izvršitev. In zakaj se vse skupaj tako vleče? Zato, ker se ni našel še nihče, ki bi sprožil akcijo na ravi strani in kaznoval tiste, ki jih do danes ni bilo moč kaznovati, ali pa jih ni bilo moč najti. Zavedati se moramo, da bodo le tedaj, ko bo rešen socialni status študentov, študenti delavni tudi tam, kjer zdaj niso!

NALOGE NA PODROČJU KULTURE IN ŠPORTA

Naloge za to področje praktično ni. Nikjer ni konkretnih akcij. Komisij ni čutili v študentskem življenju, ne nudita mu praktično ničesar. Vse se suče okoli prireditve „april-maj“, pa tudi tu se je letos izjalovilo upanje, da bodo prireditve prešle stare okvire. Komisija se bo sicer preformirala v komisijo za občudilske dejavnosti in prireditve, toda to formalno preimenovanje še ni vse. Član te komisije je tudi KUD Študent, ki pa nima upredeljene vloge, niti ga ni čutili med študenti. Nujno zahteva korenite spremembe. Kaže, da se tega nihče ne zaveda. Tudi športna komisija ne bo rešila svojih problemov in nalog z ustanovitvijo športnega društva. Njena naloga bi bila predvsem v organiziranosti študentov za šport in rekreacijo, nikakor pa ne v ustanovitvi športnih društev po šolah, ker bo s tem nastala samo drobitev že obstoječih oblik. Športno društvo bo zadovoljevalo potrebam samo na ravni univerze. Bo pa tudi racionalnejše.

NALOGE NA PODROČJU INFORMIRANJA

Nikjer ni napisanih nalog. Napisani so samo mediji, ki jih bo komisija uporabljala. Ne želi uvesti novosti. Togo se drži klasičnega informiranja. Edina pozitivna ugotovitev je ta, da je potrebna samostojna radijska postaja. To pa je tudi vse.

Nikjer nismo zasledili zapisanih nalog, ki bi jih moral imeti problemski aktiv ZK v predsedstvu UK in drugih že ustanovljenih problemskih aktivih po OO. Ob obstoječem stanju, ki pa niti ne bi smel dopustiti, se ta aktiv še ni lotil svoje naloge. Prepričani smo, da ima plan dela. Samo zakaj se ga ne drži in ne izvršuje svojih nalog? Ustanovljen je bil, da bo priskočil na pomoč takrat, ko UK OO ali KS ne bodo mogli več sami reševati problemov.

Zdaj je ta trenutki Toraj: aktiv opravi naloge, za katero si ustanovljen

LOJZE KLEMENČIČ

...
zavedamo
se, da prakti
kantje na praksi
niso bili vedno
zaposleni tako, kot bi
morali... ugotavlja men
tor za prakso iz VTŠ, enako
pa trdijo tudi vsi ostali direk
torji ali predstojniki. Od zavedanja
do izboljševanja stanja pa je dolga pot.

Vsi mentorji in ostali iz vrst pedagoškega
kadra so leporečni, kakor statuti šol in določbe zakona o visokem šolstvu... leporečni da
se uspe človek večkrat celo samo-prepričati v
stanje fantastične urejenosti... tako dolgo,
dokler ne zasliši glasu študentov. In komu
lahko verjamemo? Tistim, ki sestavljajo govore
za širše množice in se hvalijo s tem, kaj je
bilo zapisanega (v tem ali onem programu) ali
sklenjenega ali onim (študentom), ki jih ures
ničevanje teh sklepov prepriča v to, da o ure
sničevanju sploh ne moremo govoriti...

hvaliti bi se lahko pričeli s tem, kaj je bi
lo narejenega, če bi seveda kaj naredili...

naša univerza, ki je mlada tudi po izkuš
njah, si stanje deklarativnosti zaenkrat
še lahko dovoli... kako bo pa takrat, ko
bo praksa zahtevala svoj glas tudi pri
programiranju pedagoškega procesa...

Naši profesorji so skovali rek, ki
se glasi: VSAKOGAR SREČA NEKOČ PA
MET; MLADINO PA ŠELE V STAROSTI
saj je vso njihovo delo usme
rjeno v uresničevanje
tega reka...

NEDONOŠENČEK

o ali

koliko sprejetega se uresniči

NEDONOŠENČEK — ALI: KOLIKO ZAPISANEGA SE URESNIČI

V današnji „nosilni“ temi smo se spustili na zelo kočljivo področje. Želeli smo preveriti kje je tako lepo zapisana in v govorih poudarjena obvezna šolska praksa — oziroma, kakšno pot je prehodila in ali so ji že vsaj malo zrasla krila.

V ta namen smo poslali v začetku februarja na vse šole prošnje z vprašanji — pa nič! Akcijo smo ponovili v marcu in šele preko osebnih kontaktov prejeli nekaj odgovorov: od direktorja Višje agronomske šole (VAŠ), direktorja Visoke tehniške (VTŠ), direktorja Pedagoške akademije (PA) in vodje enote za redni študij Maribor Visoke ekonomske komercialne šole (VEKŠ), medtem, ko smo odgovor iz Višje pravne zamenjali čakali (da ne govorimo o Visoki šoli za organizacijo dela). Te odgovore smo dopolnili z intervjuji uporabnikov iz raznih delovnih organizacij in seveda, kar je najvažnejše, z anketo med študenti (kjer je pa zopet izpadla VPŠ!).

Direktor VAŠ:
dr. Stojan Vrabl

Na vaša vprašanja pošiljam naslednje odgovore:

1. Do sedaj je bila to naloga pedagoško-raziskovalnega sveta šole, v katerem so bili učitelji in študentje. Predlog programa je izdelala študijska komisija, sprejel pa ga je PRS. Po novem statutu, ki je sedaj v fazi uveljavljanja, je to naloga sveta šole. Program obvezne prakse je del študijskega programa, oz. učnega načrta, za katerega je kompetenten svet šole. Kaže, da bo tudi v bodoče osnutek programa obvezne prakse izdelala študijska komisija, o njem bosta razpravljala zbor študentov in izvršilni odbor, dokončen program pa bo sprejel svet.

2. Razen obvezne prakse, ki sestoji iz enomesečne počitniške prakse in praktičnih vaj, oz. proizvodnega dela kot sestavnega dela učnih programov večine predmetov, je seznanjenje s prakso omogočeno še zlasti s kratkimi ekskurzijami in rednimi ogledi najnaprednejših in proizvodno najbolje organiziranih kmetijskih organizacij združenega dela in zasebnih kmetij kmetov — kooperantov, s konkretnimi razlagami proizvodnih procesov na teh obratih, v katerih sodelujejo strokovnjaki iz proizvodnje, s konkretnim sodelovanjem študentov pri anketiranju posameznih kmetij in s pripravo programov za preusmeritev teh kmetij.

3. Dosedanje vključevanje uporabnikov pri kreiranju učnih programov je bilo dobro, vendar ne po formalni poti preko delegatov, oz. preko organov šole, ampak zlasti v obliki anket in razgovorov z diplomanti šole, ki že delajo v proizvodnji, in s strokovnjaki ter vodilnimi delavci iz OZD. Tudi v bodoče želimo šolo popolnoma odpreti navzven in bomo učne programe izpostavili kritiki združenega dela, vse sugestije pa bomo v največji možni meri upoštevali. Vprašanje je, kakšne oblike bomo morali poiskati, da bomo do teh sugestij in mnenj prišli. Ali bodo pri tem delegati uporabnikov v svetu in drugih organih šole resnično lahko vplivali tudi na kreiranje učnih programov, je v velik meri odvisno tudi od njih samih, zlasti pa od dojemanja nalog teh delegatov. Najbrže pa se ne bo mogoče zadovoljiti le s sodelovanjem delegatov uporabnikov pri delu šole, ampak bo treba pojem uporabnika razumeti širše in resnično iti v posamezne organizacije ter tam razgrniti učne programe. Gotovo bo tudi v bodoče treba sugestije za sestavo učnih programov dobiti od posameznih odgovornih ljudi ali strokovnjakov v OZD. Interes OZD kot celote je v naših razpravah in mnenjih čisto idealiziran, pri čemer pozabljamo, da so te organizacije največkrat tako okupirane z vsakodnevnimi lastnimi problemi, da se enostavno ne utegnejo poglobljati v podrobnosti učnih programov neke šole. Za primer naj naveden, da smo naš razvojni program, v katerem smo predstavili tudi učni načrt predvidene druge stopnje, poslali prav vsem delovnim organizacijam in TOZD kmetijstva v Sloveniji s prošnjo, da nam dajo nanj pripombe. Prejeli smo le eno samo kritično mnenje, pa še to od kmetijskega inštituta Slovenije iz Ljubljane. Pri tem je šlo le za osporavanje potrebe po drugi stopnji agronomije v Mariboru, ne pa za kritiko programa in učnega načrta.

4. Zlasti v tem, da mora biti ves pedagoški proces vzgoja za delo, v zmanjševanju deleža predavanj „ex cathedra“ in v povezovanju predavanj, vaj, delovnih vaj in seminarjev v celoto, v sodelovanju študentov pri raziskovalnem delu, v vključevanju več praktičnega dela v pedagoški proces, v vključevanju sodobnih načinov in moderne tehn. logije, skratka v vsem, kar lahko v osnovi spremeni današnji klasični pedagoški proces, ki omejuje študenta na pasivnega poslušalca, v vsem torej, kar lahko čim hitreje privede do cilja, da je pedagoški proces ustvarjal in neposreden delovni odnos med učiteljem in študentom, v katerem je le znanje objekt.

5. Razen že uveljavljenih oblik, ki so bile že do sedaj dokaj intenzivne, še zlasti redno sodelovanje strokovnjakov — praktikov v pedagoškem procesu in resničen vpliv združenega dela na kreiranje učnih programov in učnega načrta.

Predstojnik za redni študij Maribor
mr. Dušan Radonjič

Pošiljam Vam kratke odgovore na anketo, ki ste nam jo poslali marca.

1. Program obvezne šolske prakse po letnikih je različen. študentje prvega letnika opravljajo splošno prakso, študentje drugega letnika specializirano prakso, medtem ko se praksa študentov četrtega letnika izvaja na osnovi seminarja. Za izdelavo programa je zadolžen pedagoško znanstveni svet, sprejme pa ga svet šole.

2. Poleg obvezne šolske prakse, kot neposredna oblika zblíževanja študentov s prakso, je za študente drugega in četrtega letnika obvezna tudi strokovna ekskurzija, ki jo pripravijo predstojniki posameznih smeri. Med ostale oblike povezovanja študentov s prakso naj omenimo še prakso manjšega dela študentov, ki jo posamezni štipenditorji predpišejo svojim štipendistom. O načinu izvajanja te prakse, času trajanja ipd. šola nima pregleda.

3. Dosedanje vključevanje uporabnikov pri kreiranju učnih programov je bilo dokaj borno, čeprav se je VEKŠ tozadevno v preteklosti pogosto posvetovala s predstavniki delovnih organizacij. Novi Zakon o visokem šolstvu pa je ta odnos definiral povsem drugače, kot je to bila dosedanja praksa. Sorazmerno kratek čas dela v duhu novega Zakona še ni mogel dati otipljivih rezultatov, vendar pa lahko pričakujemo, da bodo uporabniki eden od osnovnih nosilcev vsebine novih učnih programov.

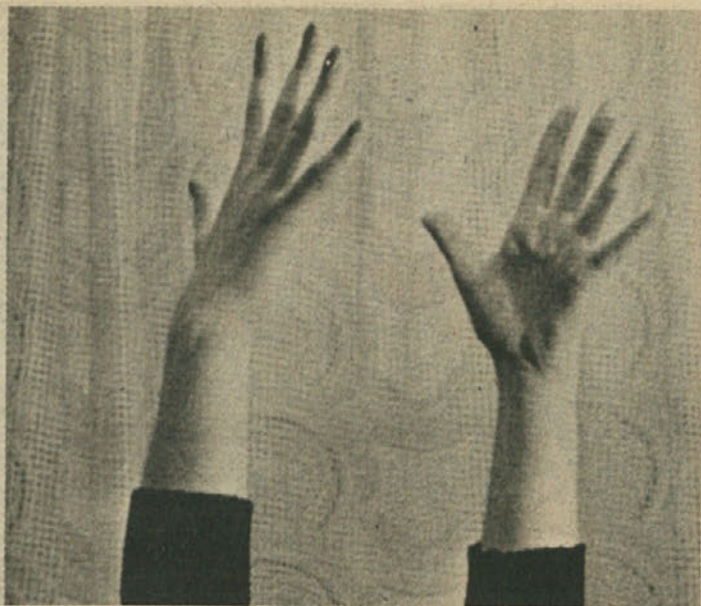
4. Osnova za revolucijo (v kolikor je to ustrezen izraz) v pedagoškem procesu je brez dvoma v uporabi sodobnih pedagoških metod in v njihovem izpolnjevanju. Razumljivo pa je, da morajo tudi za to biti dani ustrezni pogoji (finančna sredstva, ustrezno število učiteljev ipd.)

5. Oblike povezav s prakso so lahko različne. Osnovne oblike povezovanja pa bi bile v glavnem naslednje:

- povezovanje s prakso v smeri kreiranja učnih programov podiplomskega študija
- povezovanje v smeri kreiranja učnih programov podiplomskega študija
- povezovanje v smeri aplikativno-raziskovalnega dela za potrebe uporabnikov.

Naša želja je, da se sodelovanje o praksi razvija na vseh navedenih osnovnih področjih.

S tovariškimi pozdravi!

Dekan VTŠ

Dr. Bruno Stiglic, dipl. ing. el.

glede na vaša dva dopisa, v katerih postavljate nekaj vprašanj, vam sporočam, da bi ne želel preko ankete odgovarjati na vprašanja o vključevanju uporabnikov v delo šole, o revoluciji v pedagoškem procesu ipd. Menim, da se je treba o takšnih vprašanjih obsežneje pogovoriti, kot je mogoče preko ankete. Pripravljen sem na takšen razgovor, hkrati s predstojniki v TOZD naše šole.

Glede na problematiko organiziranja in izvajanja obvezne šolske prakse, moram žal ugotoviti, da je dosedaj nismo uspeli rešiti v naše zadovoljstvo. Kljub nekaj poskusom ni uspelo organizirati enotnega programa prakse za naše praktikante študente v organizacijah združenega dela. Razlogov v organizacijah združenega dela je več, eden izmed njih pa je tudi želja po boljšem zaslužku med prakso, ki ga je mogoče doseči na proizvodnih delovnih mestih. Študenti praktikanti mnogokrat le nadomestijo delavca, ki je na dopustu.

Tudi takšno delo ima nekaj prednosti, vendar bomo skušali ponovno s sodelovanjem uporabnikov delegatov upeljati enoten program prakse. Poleg dvomesečne prakse skušamo omogočiti študentom seznanjanje s problematiko v organizacijah združenega dela z ekskurzijami. Drugih oblik seznanjanja študentov s prakso trenutno ni.

S tovariškimi pozdravi

Povezovanje visokošolskih temeljnih in delovnih organizacij s prakso

Raziskovalno delo na vseh področjih je eden temeljnih dejavnikov, potrebnih za uspešen in hiter razvoj naše samoupravne socialistične družbe. Raziskovalno delo je v Sloveniji združeno v okviru visokošolskih in v okviru samostojnih raziskovalnih organizacij in v raziskovalnih organizacijah v proizvodnji. Iz statistične obdelave podatkov (Visoko šolstvo in raziskovalno delo v SR Sloveniji, Komunist 1975, Ljubljana) je razvidno, da se 75 % raziskovalnega dela financira neposredno na podlagi svobodno izmenjanega dela z gospodarskimi in drugimi organizacijami, 25 % pa prek raziskovalne skupnosti Slovenije, ki poleg posebnih interesov zagotavlja pri raziskovanju tudi prisotnost splošnih družbenih interesov. Iz raziskav je razvidno, da je financiranje samostojnih raziskovalnih institucij vedno bolj žalostno (manjše) in da se zaradi povečanih bruto osebnih dohodkov in materialnih stroškov zelo zmanjšuje obseg raziskav, za katere ni več denarja, in se ti instituti le s težavo preživljajo. To temo bomo obdelali drugič, danes pa pogledamo, kako je s povezovanjem visokošolskih in raziskovalnih organizacij med seboj in s prakso.

V zakonu o visokem šolstvu je zapisano, da lahko praviloma vsaka visokošolska temeljna organizacija organizira v takšni ali drugačni obliki raziskovalno dejavnost. Raziskovalne organizacije na šolah so, vendar...

Raziskovalno delo v okviru visokošolske temeljne organizacije poteka na dva načina:

- skupno raziskovanje VTO,
- raziskovanje posameznih profesorjev.

V obeh oblikah dela razen v redkih primerih študentje ne sodelujejo pri raziskovalnem delu, če pa, opravljajo mehanska opravila (npr. sortiranje), za kar je po mojem skromnem mnenju dovolj poznavanje abecede in recimo končan 4. razred osnovne šole. In zakaj pravzaprav študentje ne sodelujejo pri raziskovanju ttako, kot je treba?

Z raznih strani (tudi od profesorjev) vedno znova slišimo, da študentje niso sposobni za kakovostno raziskovalno delo.

Drugi trdijo, da bi raziskovalno delo s študenti zahtevalo preveč časa.

Tretji pravijo, da študentje niso zainteresirani za takšno delo. Četrtri menijo, da bi raziskovalno delo študente oviralo pri študiju itd.

Ali je vse to res?

„Fundamentalno znanstveno delo naj se razvija predvsem v okviru univerze in z njo tesno povezanih institutov. To je ugodno tudi zato, ker se na njej srečuje relativna miselna neobremenjenost in intuicija najmlajših raziskovalnih kadrov in študentov z bogatim znanjem in izkušnjami starejših.“ (že omenjeni vir). Tisti, ki pravi, da študentje niso sposobni kakovostnega raziskovalnega dela, zapira oči pred resnico in postavlja raziskovalce v naši družbi neprimeren, elitistični položaj. Ali ni diplomatska naloga samostojno raziskovalno delo študenta na visoki šoli? Žalostno je, da je edino in da ga študent opravi šele ob zaključku študija, namesto da bi z raziskovalnimi metodami živel v celotnem času svojeg študija in po končanem šolanju odšel v prakso pripravljen, z izdelanim instrumentarijem za raziskovalno delo v praksi.

Profesorji in asistentje delajo na svojem temeljnem področju, to je vzgojno izobraževalnem procesu — in na raziskovalnem področju. Res je, da bi morali v primeru skupnega raziskovalnega dela s študenti le tem posvetiti več pozornosti in časa kot doslej, ko je profesor predaval in ocenjeval na izpitu, asistent pa je imel vaje in čital seminarske naloge, vendar pa bi raziskovalno delo študentov profesorje prav zagotovo časovno razbremenilo, saj bi delali nekatere raziskave namesto profesorjev. Pojavila bi se nova kvaliteta vzgojno izobraževalnega procesa, to je ustvarjalno delo v njem — to pa je tisto, za čimer že dolgo težimo.

Trditev, da študentje za raziskovalno delo niso zainteresirani, ne drži, vse dokler se študentje sami ne opredelijo. Tu pa se znajdemo pred osnovnim problemom samoupravljanja v temelju vzgojno izobraževalnega procesa, pred problemom oblikovanja tega procesa v okviru osnovne delovne sredine študentov, to je letnika in skupine, in sicer pri vsakem predmetu.

Danes lahko rečemo, da je samoupravljanje v vzgojno izobraževalnem procesu na šoli sicer dobro zastavljeno, da pa sta njegova organizacija in izvajanje v osnovi zgrešena, zato ker se študentje in profesorji o skupnih problemih pogovarjajo preko svojih delegacij, v raznih komisijah, odborih, svetih itd., namesto da bi se o temeljnih problemih dogovorili v bazi (vsakoletna splošna kreganja o izpitnih rokih). Ko bo ta problem rešen in se bodo študentje in profesorji nekega letnika in skupine na začetku leta pri vsakem predmetu dogovorili o načinu in metodi študija, se bodo lahko prav tako odločili za skupno raziskovalno delo, in če študentje še potem ne bodo hoteli sodelovati, potem lahko rečemo, da za to nimajo interesa.

Če bo raziskovanje tako zastavljeno, potem ni bojzani, da bi študente raziskovalna dejavnost ovirala pri študiju.

Tudi vsi drugi ugovori so pri natančnejši obravnavi brezpredmetni in služijo resnično le tistim silam v naši družbi, ki hočejo tako ali drugače zavirati njen razvoj.

Zato se morajo visokošolske raziskovalne organizacije in visokošolske temeljne organizacije na takšnih osnovah in s takšnimi pristopi povezovati s prakso in tako z izsledki svojih raziskav koristiti družbi kot celoti in tudi poskrbeti za samoupravni in strokovni razvoj študentov, ki študirajo zato, da bodo lahko s polno odgovornostjo skrbeli za pravilen razvoj naše družbe v prihodnje.

Jani Siranko

... PO POTI ANKETE

Na osnovi slučajnega vzorca (baziral je na: ustreznem času za zajetje čimvečjega števila študentov in prostem času izvajalcev ankete, ki so imeli pri izbiri le-tega proste roke), ki je bil le okvirno opredeljen: na anketna vprašanja ne morejo odgovarjati študentje, ki na praksi še niso bili in, iz ankete smo izključili študente četrtega letnika (zaradi neresnosti), je anketa zajela predvsem študente prvega in drugega letnika in to: na VEKŠ je bilo anketiranih trideset študentov prvega in štirideset študentov drugega letnika, na PA trinajst študentov drugega letnika oddelka biologija in kemija, na VTŠ so bile zajete tri TOZD: elektro, kemija in gradbeni, na VAS pa dvajset študentov drugega letnika oddelka za poljedelstvo in živinorejo.

Odgovorilo je na vsa vprašanja preko devetdeset odstotkov študentov, anketno polo pa so izpolnili vsi.

KAKO DO PRAKSE

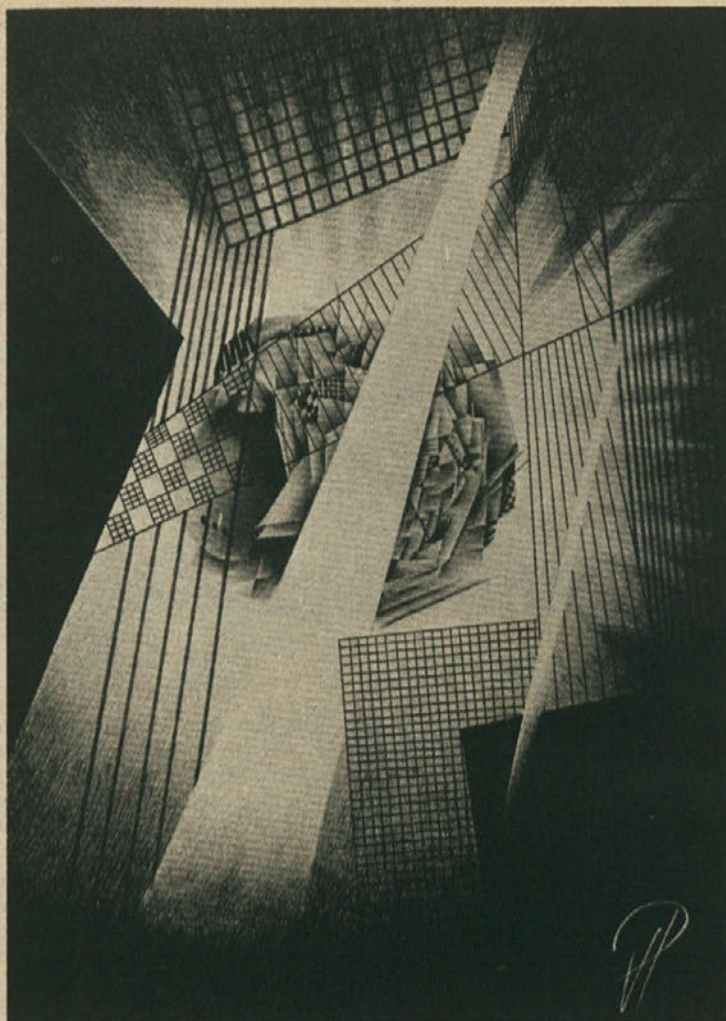
Na prvo vprašanje, kdo te je seznanil s programom obvezne šolske prakse so odgovori zelo različni, čeprav je znano, da imajo vse šole zapisane in vnaprej pripravljene programe za vsak letnik, oziroma za vsako smer posebej. Tako je kar 20 odstotkov študentov prvega letnika VEKŠ odgovorilo, da jih s programom ni seznanil nihče in da so odšli v delovne organizacije nepripravljeni — ne da bi sploh vedeli zakaj, medtem, ko so študentje drugega letnika že slišali za programe, saj jih je preko devetdeset odstotkov priznalo, da so bili obveščeni s programom. Za obveščanje o obvezni (to koristih in o načinu opravljanja) šolski praksi pa so najbolj poskrbeli na PA, kjer je 100 odstotkov študentov zapisalo, da jih je s programom prakse seznanil mentor in na VAS, kjer je ta odstotek dosegel 80. Na VTŠ ugotavljajo, da študente v večini primerov nihče ni seznanil s programom prakse, le redke pa profesor.

Na podlagi tega se nam vsiljuje ugotovitev, da je programiranje in organiziranje obvezne šolske prakse odtujeno študentom, saj je njihova glavna preokupacija, kako najti delovno organizacijo, ki jih bo voljna sprejeti za mesec ali štirinajst dni, ne pa kaj in kako delati in kaj zajeti (v smislu spoznavanja prakse in primerjave z memorirano teorijo) v okviru te prakse. Do takšne napake lahko pride le pri sedanjem načinu programiranja prakse, ko program za prakso sestavijo mentorji, ga dajo v pretres na pedagoško raziskovalni svet ali eventuelno tudi na študijsko komisijo, namesto, da bi program pripravili pedagoški delavci s študenti skupaj v okviru kateder, medtem ko bi šola lahko prevzela odgovornost samo za dogovor z delovnimi organizacijami.

PRAKSA JE NAJBOLJŠI POČITEK

O tem, „kaj si delal na praksi“, nam verjetno ne bi bilo potrebno govoriti, saj je vsem jasno, da je praksa še vedno nedokončana farsa (brez umetniškega navdih) ali kaos, ki ga zna tako lepo opredeliti kibernetika ali teorija sistemov. Toda, ker smo pričeli obtoževati in ker nam dajejo odgovori na to vprašanje najbolj konkretne argumente „za proti“ praksi v tej obliki kot se izvaja do sedaj, bomo uporabili tudi te odgovore.

Vprašanje je bilo razdeljeno na več podvprašanj. Da so delali po programu je trdilo kar 100 odstotkov študentov PA in 80 odstotkov študentov VAS in samo en študent prvega letnika VEKŠ. Ostali pa so povedali tako: študentje VEKŠ so kar v 20 odstotkih igrali kurirje ali kuhali kavico, v 80 odstotkih pa so opravljali druga dela. Študentje VTŠ pa so poudarili da so v večini primerov opravljali prakso v svoji stroki in le nekaj študentov, ki je opravljalo druga dela (pri VTŠ ne moremo uporabljati odstotkov ali števil, ker so nam oddali opisne odgovore na anketo). VEKŠ, kot nosilka razvoja povezav s prakso se je torej pri kvaliteti opravljanja prakse odrezala najslabše. Ta „druga“ dela, niso dela iz stroke, v kolikor lahko kot delo (v smislu spoznavanja prakse ali potrjevanja teorije) sploh priznamo preštevanje sponk ali pisanje kartic, pa dvigovanje slušalke „biti deklica za vse“, pač pa so dokaz slabe organizacije obvezne šolske prakse (govorili so celo,

da brez potrjene prakse ne moreš dvigniti diplome!) in obenem tudi dokaz slabe in nepravilne povezave univerze z združenim delom (v krepkem tradicionalnem smislu). Vse skupaj pa je potrdilo študentskega razmišljanja o zafrkanciji brez vezel

NISMO DELAVCI

Velika anarhija pri opravljanju obvezne šolske prakse se kaže tudi pri odgovorih o tem, v kolikor se je moral spoštovati delovni režim posamezne delovne organizacije. Študentje VEKŠ trdijo, da jim kar v 30 odstotkih ni bilo potrebno upoštevati delovnega časa ostalih, študentom VAS v 75 odstotkih in študentom PA v 70 odstotkih. Študentje VTŠ trdijo, da so vsi morali upoštevati reden delovni režim. Ta anarhija se kaže potem tudi pri samostojnem izbiranju delovne organizacije. Dovolj je namreč, da se v klasu pohvali en študent, da je prišel v delovno organizacijo, prebral samoupravne akte, napisal dnevnik in odšel domov — ostali čas prakse je prelenaril doma — in drugo leto bo ta delovna organizacija imela lepo število prosilcev, ob tem pa jim seveda nič nudila. Primer ni izmišljen, potrjujejo ga že zgornji podatki.

NAJBOLJ ZAŽELJENA OSEBA

Med prakso se študentje dolgočasijo, zabijajo čas v štiri stene ali pa se učijo o tem, kako je najbolje priti do dobre plače s čimmanj dela; prepuščeni so sami sebi in kvarnim vplivom, ki se znajo razviti v „obveznem“ prostem času. Mentor iz šole je študente VEKŠ obiskal v borih 40 odstotkih, študente VAS v 55 odstotkih, študente PA v 60 odstotkih, študentje VTŠ pa trdijo, da v večini primerov nihče (mentor je obiskal le tiste, ki so opravljali prakso na šoli).

Tako se slab vtis ob programiranju in obveščanju o praksi tudi s tem ne popravi. Verjetno bi bilo dobro pričeti z razmišljanjem organizirane obvezne prakse, kjer bi v eni delovni organizaciji bilo več študentov (da ne bi bilo samoobtožb — kje pa morem vse obiskati...). Tako bi se lahko mentor iz šole in mentor iz delovne organizacije sproti dogovarjala o potrebnih novostih in koordinirala delo s študenti. To pa je zaenkrat le še sen.

TEORIO ZA KLOBUK

O tem koliko teorije je lahko kdo uporabil na praksi sedaj več ne bi mogli ugibati. Dovolj je če prečitamo še enkrat odgovore na vprašanje o programu in o delu na praksi, pa tudi o obisku mentorja, pa se nam ob naslednjih podatkih ne bo treba niti čuditi. Študentje VEKS so ugotovili, da kar v skoraj 80 odstotkih ne morejo uporabiti nič (ali pa zelo malo) v šoli pridobljenega znanja, študentje VAŠ se jim pridružujejo s skoraj 60 odstotki, medtem ko so študentje PA zapisali da so lahko precej teorije uporabili kar v 95 odstotkih. VTŠ prav tako ni problematična — uporabnost znanja se pri njih giblje od 40 do 60 odstotkov.

Torej: zakaj praksa, če ne prinaša prav nič drugega od formalnega posiljevanja študentov z določenimi neumestnimi zahtevami šole. Nekdo bo trdil, češ, kaj pa študentje vedo, koliko teorije se da uporabiti in koliko ne, to so samo subjektivna mnenja. In prav to je precej vredno. Vsak posameznik se na tem širnem svetu šola zato, da si pridobi določeno znanje (stopnja izobrazbe — titula je samo zunanji odraz — formal) in da bo s tem znanjem lahko operiral v določeni stroki. In kdo lahko bolje od njega samega preceji koliko nepravilno vsiljenega znanja je uporabljivega in kje se mora šele pričeti učiti. Prav gotovo ni primerna metoda golega memoriranja — to smo že spoznali, prav tako pa ni v redu (ker zmede študenta) dati možnost študentu da preverja to znanje v pogojih indiferentnosti okolja do njegovega znanja.

DNEVNIK JE POMEMBEN

Na vseh šolah obstaja zahteva, da je po opravljeni praksi treba oddati dnevnik ali poročilo o praksi na podlagi katerega se ocenjuje uspešnost opravljanja prakse. Še ena neumnost, da težja ne bi mogla biti. Študentje VEKS kar v polovici primerov pišejo dnevnik na praksi, ostali doma, medtem ko so pri preverjanju dnevnikov mnenja različna.

Študentje VEKS trdijo, da jim v skoraj 80 odstotkih pregledajo dnevnik mentorji, študentje VAŠ se tega zavedajo v 60 odstotkih, študentje PA v 70, tehnikom pa so dnevnik pregledali na praksi in v šoli.

Preko 50 odstotkov anketiranih študentov VEKS je odgovorilo, da se o dnevniku nihče ni pogovoril z njimi, isto trdi 70 odstotkov študentov VAŠ in 100 odstotkov študentov PA. Študentje VTŠ pritrjujejo temu s trditvijo da v večini primerov ni bilo pogovora o dnevniku.

Nekaj nepravilnosti, ki nas lahko takoj zbodejo v oči. Birokracija se je na naši univerzi že tako razrasla, da si dovoljuje ocenjevati uspešnost opravljanja obvezne šolske prakse na podlagi dnevnika, ki ga je moč napisati v enem popoldnevu (po programu, ki je dan); vsi študentje niti ne vedo, da dnevnik mora oceniti mentor (pedagog), ki ne dovoljuje, da študent odda samostojno delo, ki ga je opravil v delovni organizaciji (v korist delovne organizacije in razvoja znanja študenta — primer z VEKS, ko je študent oddal projekt in prejel zato negativno oceno za prakso . . .), ki po pravljajo dnevnike s polletno zamudo in podobno.

K temu spletu nepravilnosti pa lahko prištejemo še pogovor o praksi. Kak namen — če ga sploh ima — ima praksa in pisanje dnevnika, če študent ne dobi povratnih informacij, če ne ve, kje ga je polomil in kaj lahko drugič popravi, če ne ve zakaj je prakso sploh opravljal!

ČLOVEKA IZ PRAKSE

Zelo enotna mnenja vseh študentov pa smo zbrali pri odgovoru na vprašanje kakšnega mentorja želiš: mentorja iz prakse ali mentorja iz šole. Le 70 odstotkov anketirancev iz VAŠ je odgovorilo, da bi se zadovoljilo šele z obema, medtem ko se je velika večina študentov vseh ostalih šol odločila za mentorja iz prakse. In tako je prav! Profesor ima možnost podati svoje znanje v rednem vzgojnoizobraževalnem procesu (v katerega prakso zaradi slabega prizvoka doslej še ne bi vključevali), mentor iz prakse pa nudi študentu osvežitev in noveliranje te teorije. Zaradi tega pa so potrebne bolj tesne in načrtne povezave med šolami in združenim delom. S svojimi odgovori so študentje dokazali da niso več pripadniki mita o vsevednem profesorju pač pa da žele preverjati tudi njegovo znanje.

PRAVO PRAKSO

Poleg tega, da si študentje želijo opravljati obvezno šolsko prakso na višjem strokovnem nivoju pa imajo še naslednje pripombe:

- v delovnih organizacijah bi se lahko bolj zanimali za svoje praktikante,
- prakso želijo opravljati v različnih sektorjih delovne organizacije zaradi odločitve za nadaljnji študij,
- da se jim na praksi poda metodologija uporabnosti teorije,
- da se na praksi ne bi le seznanjali z „zabuševanjem in opravljanjem“,
- nekdo ugotavlja, da bi lahko vse kar je opravil v štirinajstih dneh strnil v en delavnik,
- seznanjanje s celotnim poslovanjem podjetja in ne le preganjanje časa,
- na praksi bi morali upoštevati tudi, da študentje nismo tisti, ki morajo opravljati dela, katerih se ne ljubi drugim,
- velike so časovne izgube z iskanjem prakse,
- takšno prakso, kjer bi upoštevali, da nisi iz osnovne pač pa iz višje šole (torej manj pokroviteljsko)!

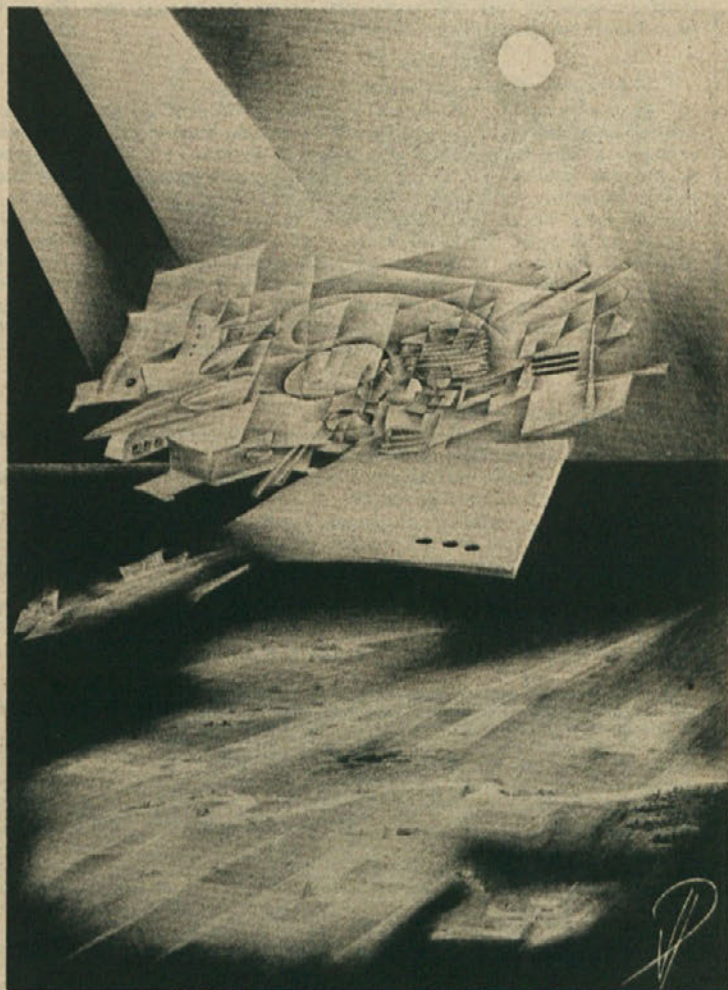
Skratka, študentje so nezadovoljni. In to povsem upravičeno. Komur se dandanes še ljubi opravljati nekaj, kar je brez efekta, kar je celo brez osebnih koristi.

Praksa v okviru vzgojnoizobraževalnega sistema bi naj bila nekaj polnoma drugega. Bila bi naj res praksa prežeta s teorijo ali pa vsaj možnost spoznavanja prakse skozi komparacijo teorije, ne pa formalnost zaradi tega, da se pač lahko pohvalimo, da so naši študentje povezani z delovnimi organizacijami in da jih izobražujemo za in na osnovah prakse.

Takšna praksa, kot smo jo prikazali je slaba vest naše univerze, ki jo bo treba čimprej in z vso resnostjo odpraviti.

V nadaljevanju prečitajte kaj o praksi in praktikantih pravijo uporabniki.

Marjan Vešnar

Pri anketi so sodelovali:

VEKS: predsedstvo KS ZSMS in komisija za študijska vprašanja

VAŠ: Janez Bratkovič

PA: Jelka Muzlovič

VTŠ: Osterž Marjan, Ivanetič Sonja, Kmetec Zora, Vogrinec Vilko

In kaj menijo uporabniki

Vsi vemo, da naša praksa še zdaleč ni tisto, kar je zapisano v naših statutih; da pod imenom obvezna praksa marsikje še razumejo kuhanje kavic, dviganje telefonske slušalke, prenašanje pošte itd. Tokrat smo se odločili, da povprašamo v organizacijah združenega dela tako imenovane uporabnike

— kako čutijo povezanost univerze z združenim delom in v čem so bistveni vidiki te povezave?

— ali so po njihovem mnenju študentje dovolj teoretično podkovani, ko pridejo na prakso?

— so po diplomi dovolj usposobljeni za delo in kaj storijo oni za to?

Naj začnem s „cvetko“ tovarno LILET, kjer so mi odgovorili, da zaradi pomanjkanja ustreznega kadra — ljudi, ki bi bili mentorji študentom na praksi — do sedaj niso imeli praktikantov. Seveda pa upajo, da se bo v bodoče obrnilo na bolje.

Tudi v tovarni Zlatorog ni bilo sreče. Ker je bil mož, ki bi mi lahko odgovoril, odsoten, se nihče ni čutil „poklicanega“, da bi kaj povedal. Po mojem mnenju pa tudi niso imeli dosti pojma, kaj bi rada. Mar to pomeni, da se s praktiki ukvarja en sam človek?

V ŽGP, TOZD Prometni sekciji, je bilo že bolje:

Ludvik Krajčič: „Povezavo z Univerzo čutimo v večji možnosti pridobivanja kadrov. Čutimo jo tako, da dajemo štipendije in da študentje prihajajo k nam na prakso. Tako je teorija povezana s prakso. Študentom pridobljene izkušnje na praksi pomagajo pri teoretičnem študiju. Glede znanja študentov bi si upal trditi, da ni zadostno. Sicer nam je jasno, da študent tukaj ne bo delal čudežev, in vemo, da je prišel k nam nabirat znanje, ne pa dajat. Cilj je nasproten — da s teoretičnim predznanjem lažje pridobiva prakso in pride pozneje bolje pripravljen v službo. Njegovega teoretičnega znanja niti ne preverjamo, je pa to baza za dojemanje prakse. Po diplomi pa — dispozicije dobiva s prakso, s prakso se tudi lažje pozneje vključi v delovni proces. V pripraviški dobi pa je je jasno, da niso pripravljeni, da so pa čimbolje, prihajajo prej na prakso.“

Sonja Zinauer — PRIMAT:

„Zaenkrat nismo bili povezani z Univerzo. V bodoče pa to pričakujemo preko naših predstavnikov na Univerzi.“

Študentje znanje povezujejo s prakso — znanja tukaj ne uveljavljajo. Seveda pa je njihovo znanje različno — odvisno od posameznika. V prakso jih uvajamo po določenem programu, v redu je, na primer, da nam VEKS pošlje program, s čim se mora študent pri nas seznaniti. Po diplomi nihče ne pride pripravljen, zato je tudi pripravniška doba. Po šestih mesecih pa se uveljavijo.

Rada bi še nekaj pripomnila: Študentje prihajajo februarja, takrat pa imamo največ dela (bilanca), zato je to najbolj neprimeren čas, da bi se jim lahko posvetili. Zato bomo sprejemali samo svoje štipendiste.“

Franc Turičnik — STAVBAR

„Stavbar se ne zapira vase. Skrbi za poglobljanje in razvoj samoupravljanja v delovni organizaciji, veliko članov delovne skupnosti pa deluje v različnih samoupravnih organih zunaj podjetja, tudi v samoupravne organe Univerze je izvoljenih več naših članov (tov. Breznik je predsednik sveta šole na VEKS, jaz sem član sveta VTS, TOZD gradbeništvo).“

Po dosedanjih izkušnjah so študentje teoretično dovolj usposobljeni, da se dokaj hitro vključujejo v operativno delo, v vsakdanjo prakso, v marketing sektorju in v temeljni dejavnosti, t. j. gradbeništvo. Po ocenah, ki so jih izrekli mentorji, je velik odstotek pravednih in odličnih. Mislim pa, da ni dovolj, da pride študent z izredno bogatim teoretičnim znanjem, potrebno je še marsikaj, s čimer lahko v kratkem času doseže uspehe, npr.: osebna prizadevnost, ambicija, da bi svoje znanje čimprej uskladil s praktičnimi potrebami. Izredno pomembno je, kako se v času pripravništva usposablja oziroma prizadeva, kako mu mentorji nudijo pomoč in kako starejši, izkušeni mladim pomagajo. Če kažejo mladi ustrezno zanimanje, z ustreznim pristopom, izkušeni praktiki pa jim nudijo ustrezno pomoč, se mladi diplomanti hitro uveljavljajo.

Vse to je odvisno od medsebojnih odnosov; če so starejši voljni nuditi pomoč (nihče ne pride moder na svet), je ta premostitev iz teorije v prakso dokaj lahka. Lahko se pohvalimo, da imajo starejši pri nas veliko razumevanje do praktikantov in pripravnikov. Menimo pa, da bo treba za pripravnike še mnogo storiti. Izpopolniti bo treba načrte, saj se stvari izredno hitro menjajo pri tako dinamičnem družbenem razvoju.

Šola je in bo konzervativen element, ne more nvažati najnovejših izsledkov, zakonitosti in zakonov, gospodarstvo pa, če hoče napredovati in dobro poslovati, mora slediti najnovejšim tehnično poslovnim izsledkom in posloovati z najnovejšimi zakonskimi predpisi.

Tega pa šola svojim študentom ne more dati iz prve roke. Prav zaradi tega bi se morala univerza še tesneje povezovati z gospodarstvom in bi morebiti našli obliko, da bi študente napotili z ustreznimi temami v podjetje, z nalogo, da dobijo materiale o teh temah (znanstveno-tehničnih) in jih v seminarski obliki vključujejo v študijske programe. Če bo prišla vzbuda iz višjih in visokih šol v Stavbar, si bomo prizadevali, da bomo takim željam poskušali po najkrajši poti ustreči. Pri nas imamo izredno razumevanje za izobraževanje kadrov, dokaz — na spisku vseh rednih in izrednih izobraževancev je ta hip ena tretjina zaposlenih.“

Zaključek? Eno je teorija, drugo pa praksa. Mislim, da ta pregovor tudi tukaj velja. Zaenkrat so še redke delovne organizacije, kjer študentje opravljajo prakso tako, kot si jo zamišljamo. Upajmo, da se bodo v bodoče stvari zares obrnile na bolje. Visoko šolstvo mora postati bolj harmonično usklajen sestavni del samoupravno organiziranega združenega dela, združeno delo pa mora prevzeti neposredno odgovornost za razvoj visokega šolstva ter za vključevanje mladine in delavcev v sistem permanentnega visokošolskega izobraževanja. Ali kot je rekel tov. Kardelj: „Čim večji prispevek bo znanost dala praksi, tem več bo praksa sposobna dati znanosti v njeni celoti.“

Marles — vodja kadrovskega socialnega oddelka Jože Florjančič:

„Obvezna šolska praksa v naši delovni organizaciji je še vedno na precej šibkih nogah. Upamo, da bomo uspeli skupaj z izobraževalno službo v okviru kadrovskega socialnega sektorja pripraviti program za uspešno obvezno šolsko prakso, ker imamo precej lastnih študentov. Menim, da letos vseeno ne bo mogoče šolske prakse uskladiti z izobraževalnim sistemom. Premalo smo povezani s temeljnimi visokoškolskimi delovnimi organizacijami v okviru univerze. Sami pripravljamo nekatere kadrovske analize, ki so nam prav za opravljanje obvezne šolske prakse nakazale določene smernice.

O sami praksi pa: „Študentu poskušamo v času prakse nuditi vse, kar je v naši moči. S tem mislim strokovno vodstvo, skratka to, da že v času študija mlad človek postaja dober delavec in dober samoupravljaec.

Kljub hotenju pa imamo tudi težave, saj v času rokov za obvezno prakso največkrat ne moremo priskrbeti zadovoljivega števila mentorjev.”

Marjan Cirer — vodja izobraževalnega centra v TAM Maribor — skupnost tirnih vozil — študenti

„April je že, šole pa se s svojimi potrebami po praktikantskih mestih, ki jih lahko nudimo, še niso oglasile. Študij brez prakse ni študij in prav šole morajo sodelovati z DO na tem področju bolj kot do sedaj in priskrbeti bolj življenjske programe prakse, da jih bomo v času opravljanja prakse lahko resnično realizirali, ne pa da so programi neživljenjski in jih je praktično nemogoče uresničiti. Tako je praksa dobro izpeljana samo, če praktikant resnično želi delati. Mi mu nudimo vse, kar je mogoče, vseeno pa je pri praktikantih opaziti tudi določeno indolentnost, ko mu je praksa vidno v breme, ker se mu križa z izpitnimi roki. Torej je čas neprimerno izbran zanj in pa tudi za delovno organizacijo, ki ne more v razdobjih prakse priskrbeti dovolj mentorjev za spremljanje praktikan-tovega dela.

Skratka: šole morajo pripraviti realen možen program za praktikan-tovo delo v delovni organizaciji in ta se bo potem potrudila, da bo praksa v redu potekala. Tako pa je povezava med delovnimi organiza-cijami in šolami pomanjkljiva, in dokler se ne bomo vsega skupno pripravljali, ne bomo mogli govoriti o uspešno izvedeni obvezni šolski praksi.”

V.H.

Iz pogovora z Brankom Simonovičem — vodjo kadrovskega oddelka v DO Elektrokovini v Mariboru.

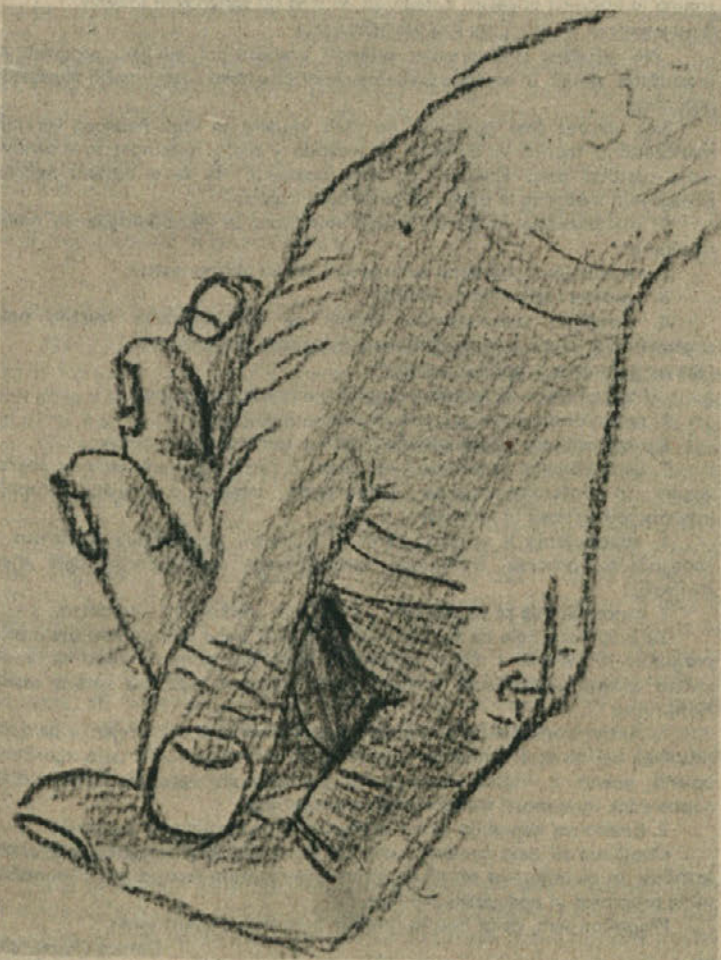
„V okviru poklicnega usmerjanja se v naši delovni organizaciji trudimo, da bi si v času opravljanja obvezne šolske prakse praktikanti nabrali kar največ. Zato v našo delovno organizacijo sprejmemo povprečno 500 — 600 praktikantov na leto iz vseh višjih in visokih šol, srednjih šol in celo iz osnovnih šol. Vsem tem mladim ljudem seveda med prakso nismo mogli postreči z vsem, vendar so bili sodeč, po njihovih izjavah z opravljanjem prakse pri nas zadovoljni, saj smo jim, če smo le uspeli, organizirali mentorstvo, ki pa, to moram priznati, je bilo stihijsko in odvisno od posameznega obratovodje. Čas prakse je za nas nekoliko neprimeren, saj moramo tedaj, ko je največ dela iskati praktikantom mentorje. To pa je težko.

Praktikante seznanjamo s celotnim postopkom proizvodnje in pa seveda tudi s samoupravljanjem v delovni organizaciji. Vključujemo jih v določene informativne skupine, vendar smo opazili, da so v njih le pasivni opazovalci, ker se je v tako kratkem času težko vživeti v takšno delo.

Praktikanti ne smejo biti za delovno organizacijo vir dohodka, biti morajo učenci, ki praktično preizkušajo pridobljeno znanje. Za opravljanje šolske prakse pa bo treba najti skupno sistemsko rešitev, kajti le tako jo bo moč izboljšati.”

Danica Cmrečnjak

Darko Koren

Marksizem in pedagoški proces

Dialektični materializem zastopa svojstveno tezo, da je vse obstoječe materialno ali produkt materije na raznih stopnjah njenega razvoja. Uporablja dialektično metodo, ki temelji na najsplošnejših zakonih: zakon spremenljivosti in razvojnosti, zakon prehoda kvantitativnih sprememb v kvalitativne in obratno, zakon negacije negacije in zakon enotnosti in boja nasprotij.

S temi izhodišči se zavzemamo za svobodo znanosti in za kulturno, odgovorno in kritično obravnavo vseh spornih vprašanj iz znanosti. Razvita znanstvena kritika, zasnovana na marksizmu kot osnovnem principu teoretičnega in idejnega delovanja, mora postati temeljni način visokošolskega življenja in temeljna metoda za reševanje in dialektično preseganje protislovij v znanosti in družbi. To je tudi edina pot obračuna z zgrešenimi in razvoju nasprotnimi težnjami v znanstveni teoriji in njeni praktični realizaciji. V bitko za socialistično vzgojo in marksistično izobraževanje se mora vključiti celotna družba. Bistveno je, da v prihodnje poleg šolskega sistema vsi družbeni dejavniki enotno in skladno uresničujejo socialistične družbene vzgojno izobraževalne smotre.

Nujno se je zavedati, da smo se dolgo po klasičnih, nemarksističnih metodah učili razmišljati nepovezovano, ne celovito, nedinamično — in zato napak. Zavzemamo se za oblikovanje miselnih izhodišč materialistične dialektike, predvsem zavesti, kako je posameznik premalo sposoben, da bi zajel vso celoto z vseh nujnih vidikov v svoje razmišljanje in kako je nujno stalno upoštevati dinamično dogajanje ter bistveni pomen informacij.

Marksizem kot sistem znanstvenega spoznavanja o objektivno obstoječem materialnem svetu (naravi, družbi in človeškem mišljenju), kot dialektično-materialistični pogled na svet in znanstvena metoda analize, proučevanja in interpretacije zakonitosti razvoja družbe — odnosov, procesov in pojavov se na visoki šoli nikakor ne more obravnavati in nanašati samo na nekatere predmete. Nasprotno — kot pristop in metoda mora biti zajet v celotnem študiju. Vsekakor moramo omogočiti dovolj prostora predmetom, ki zajemajo fundamentalna znanja marksistične teorije in metod, kakor tudi tistim, ki posredujejo njen zgodovinski razvoj. Ti predmeti morajo biti v funkciji študija stroke na šoli, prav tako pa je pomembno, da je vsak posamezni strokovni predmet marksistično postavljen in družbeno opredeljen. Kajti poleg ostalega sistema samoupravnih družbenih odnosov predpostavlja ne samo poznavanje svoje ožje stroke, ampak tudi razumevanje objektivnih in družbenih pogojev in zakonitosti, v katerih je treba delovati kot strokovnjak. Razen tega lahko pomeni vsako zapiranje v sfero ozke strokovnosti ali kakršnokoli oddaljevanje stroke od tega, kar se dogaja v delovni življenjski sredini kakor tudi v širši družbeni skupnosti, prikrito nasprotje z družbo.

Skratka, gre za to, da je potrebno sistematično in dolgoročno razvijati interdisciplinarno zasnovano marksistično družboslovje, ki bo vse bolj učinkovit sistem marksistične družbenoekonomske analize in ocenjevanja. Povsem jasno je, da visokošolska institucija ne mor biti kos svojemu poslanstvu, če ne razvija svojim potrebam in smotrom ustrezne marksistične teorije. Pri vsem tem pa imajo visokošolski učitelji izredno pomembno vlogo kot vzgojitelji in organizatorji ter usmerjevalci raziskovalno pedagoškega procesa. Za rezultate ter za ideološko usmerjenost pa morata nositi odgovornost tako učitelj kot tudi študent.

Problematično je, da velika večina študentov, ki se vpisujejo na višje in visoke šole, nima niti osnovnih znanj s področij marksistične filozofije, zgodovinskega materializma in znanstvenega socializma. Zanimivo je, da je to znanje skrajno skromno, nesistematično, celo pri maturantih gimnazij, ki se s to problematiko srečujejo pri posebnih učnih predmetih, kot sta to filozofija in sociologija. Tako poskuša predmet „osnove marksizma“ po eni strani nadoknaditi tisto, kar je bilo s tega ali onega razloga zanemarjeno, po drugi strani pa skuša biti izhodišče za nadaljnje specifično oblikovanje marksistične miselne kulture študentov. Ker pa so sedaj uvedli na srednjih šolah učni predmet „socialistično samoupravljanje s temelji marksizma“, bo to imelo v prihodnjih letih tudi določene neposredne posledice na višjih in visokih šolah. Predvsem ne bo več potrebno, upamo, posredovati osnov in, bo predmet vse bolj postajal obča teorija družbenih ved.

Problematika prisotnosti in razvoja marksistične misli na katerikoli pedagoški in znanstveni ustanovi je nedvomno neskončna. Porajajo se nova in nova vprašanja, ki zahtevajo ustrezne odgovore. Razmisliti kaže o formiranju komisije, ki bi se sistematično, vsestransko in vedno ukvarjala s to problematiko v okviru šole. Številna vprašanja bi bila lahko tudi predmet posvetovanj med fakultetami in visokimi šolami.

Kako uspeva uvajanje marksistične misli v pedagoški proces in kakšne so metode, sem vprašala mr. MATJAŽA MULEJA, profesorja VEKS.

„Naj poudarim, da ne gre za navajanje marksističnih kategorij in risanje pičic z rdečo kredo po tabli. Gre za vzgojo, ki ne bo vodila k pozitivizmu. Kot je rekel prof. Pivec — pozitivizem pomeni sprejemanje dejstev po površinskih značilnostih brez vsakega samostojnega in kritičnega pogleda, brez poizkusa, da bi kaj spremenili in izboljšali, s tem pa omogočanje metafizičnega gledanja, ki bi pomenilo zapiranje vase, obstajanje pri nespremenjenih programih, kot da v svetu ni razvoja in gibanja. Gre tudi za napadanje idealizma, ki bi se lahko kazal (v šoli) v trganju šole od ostalega

združenega dela, in mnenja, da je univerzitetni človek nekaj drugega. (Pred kratkim so v neki radijski oddaji nenehno poudarjali, da pesmi, ki jih berejo, niso pisali intelektualci, ampak navadni ljudje. To je nematerialistično in neučinkovito.)

UPORABLJIVO IN SISTEMATIČNO

„Če bi matematik svoje specialno znanje razlagal tako, da ne bi videla ne študent ne on povezave med matematično teorijo in človeško realnostjo in uporabo te teorije v realnosti, potem je razlaga zagotovo nemarksistična; povsem enako velja za vse druge stroke. Če bi kdo učil, da mora imeti npr. inženir popolnoma proste roke pri odločanju, ker ima pač strokovno znanje, bi izpustil izpred oči, da ima ta inženir samo del strokovnega znanja in da za odločitev ni pomembno, razen čisto izvršnih problemov, samo strokovno znanje, zlasti pa ne samo en tip strokovnega znanja. Takšno tehnokratsko mnenje bi bilo očitno tudi nemarksistično in neučinkovito, ker bi omogočalo samo enostransko reševanje problemov in bi vodilo samo do polovičnih resnic — te pa so hujše kot čiste laži. Nemarksistično bi bilo, če bi študentu dali samo sposobnost uporabljati neke recepte, ne pa ga učili o njih kritično in ustvarjalno razmišljati, če bi mu dajali samo teoretično ali samo aplikativno znanje v ozkem pomenu besede. Vse to skupaj bi mu morda celo sistematično jemalo sposobnost, da razvije in izrazi svoje naravne kapacitete, predvsem pa sposobnost za vlogo aktivnega samo-upravljalca in s tem sposobnost za celovito odločanje o samem sebi, ne samo parcialno. Vse kar ne vodi h kritičnosti, ustvarjalnosti, samostojnosti in sposobnosti, da se ne upošteva celota značilnosti, razlogov za dogajanje in celota njegovih posledic, bi ocenil za nemarksistično. Gre torej za uporabo in razvijanje marksistične dialektične metode, ki pa pride v poštev povsem zanesljivo v vseh področjih človeškega znanja in dejavnosti, ne samo v družbenih vedah in družbenem življenju. Dva skrajno preprosta primera:

— v politični ekonomiji stalno poudarjamo pomen odnosov, ki v resnici povezujejo dele v celoto in so zavoljo tega bistvenega pomena za to, kakšne značilnosti bo celota imela. Ali ne velja enaka temeljna logika tudi za kemične spojine in stroje?

— Trije zakoni materialistične dialektike opisujejo dogajanje:

1. enotnost nasprotij — razlogi dogajanja
2. prehod iz kvalitete v kvantiteto — način dogajanja
3. negacija negacije — rezultat posamezne faze dogajanja

Tega smo dokaj vajeni, kadar govorimo o družbeno zgodovinskih epohah. Vendar, kaj ni povsem enako, ko gre za nastajanje izdelka iz proizvodnih faktorjev v tehnološkem procesu. Očitno je torej potrebno, da znamo in hočemo povezati kategorije, ki smo jih spoznavali ločeno.“

MARKSIZEM V AKCIJSKEM PROGRAMU

„Na VEKS-u smo pravkar sestavili kratkoročni akcijski program za uresničitev stališč in sklepov glbde marksistične miselnosti v naših študijskih programih.

Kot smoter smo postavili, da vsak študent in vsak pedagog vgrajuje marksistično teorijo in dialektično metodo v svojo miselnost in v osnovo svoje metode dela. Kot cilj pa smo postavili, da se v učnem načrtu, pedagoških metodah in učnih pripomočkih zagotovi:

1. marksistična in samoupravna miselnost in metodologija za njeno razvijanje;
2. socialistična družbeno ekonomska logika ekonomistov;
3. osnovna logika ekonomistov;
4. temeljno metodološko znanje za specializirano izvršno delo organiziranja, vodenja in izvajanja raznih opravil ekonomistov.“

USTREZNE PEDAGOŠKE METODE

„V ta namen pa se morajo pedagoške metode usmeriti v:

1. teoretične osnove za marksistično poglabljanje;
2. usposabljanje za aplikativno uporabo teh teoretskih osnov;
3. usposabljanje za povezovanje znanj iz različnih predmetov v celovito znanje in interdisciplinarno sodelovanje (ocena s stališča stopnje interdisciplinarnosti in idejnosti);
4. spodbujanje k samostojnemu kritičnemu razmišljanju študentov v pedagoškem procesu (razvijanje samostojnega ustvarjalnega dela med študenti);
5. usposabljanje za samostojno ustvarjanje predlogov za odločitve.

Za prvo fazo dela na tem področju bi bilo treba ovrednotiti obstoječe programe in metode z vidika vprašanja, kako jih razvrstiti glede na to, na katero izmed postavljenih zahtev dajejo odgovor bolj, na katero manj. Konkretno

1. Aktivni komunistov po letnikih (po potrebi tudi razporejeni v delovne skupine) naj za vsak predmet, s katerim so se že seznanili dajo zgoščeno opisno oceno z vidika vsakega od postavljenih vprašanj in z vidika neposredne vgrajenosti materialistične dialektike.

2. Enako naj napravijo aktivni komunistov pedagogov po katedrah. Oboji naj bi delo končali tako, da zberejo dosežene ugotovitve, zlasti kritične, in izoblikujejo predloge, kako spremeniti in izpopolniti učni načrt, učne programe in pedagoške metode.

Prepričan sem, da bi bilo to izvedljivo na vseh visokih šolah.“

Danica Cmrečnjak

PARIŠKA POMLAD 1976

Na francoskih univerzah je spet zavrelo. Po nemirih spomladi in poleti 1968, ko so se francoski študentje uprli konzervativni univerzi in pravilom, ki so jim krtila osebno svobodo in onemogočala aktivno sodelovanje v kulturnem in političnem življenju Francije, je študentski upor zvođenel in študentsko gibanje se je pasiviziralo. Študentje niso reagirali na gospodarsko krizo, ki je zajela Francijo kaj kmalu po prihodu Giscarda d'Estainga na oblast, niti se niso vključili v njena nemirna družbenopolitična dogajanja. Zato so postali za politične stranke in vlado nezanemljivi — vse do začetka letošnjega leta.

SPORNA REFORMA VISOKEGA ŠOLSTVA

Januarja so v Parizu v uradnem listu objavili besedilo zakona, ki najvalja za prihodnje študijsko leto reformo visokega šolstva, zlasti njegove tako imenovane druge stopnje. Predvidena reforma je razgibala študentske organizacije, protestom proti reformnim posegom pa so se pridružili tudi njihovi profesorji in leve politične stranke.

Po zamisli avtorjev bi naj reforma drugostopenjskega študija zblížala univerze z življenjem in odpravila velika neskladja v študijskih usmeritvah. Francoske univerze so dobile naziv „tovarne brezposelnosti“, diploma je postala celo ovira za zaposlitev, saj se na univerzah šolajo predvsem diplomanti filozofskih ved, pravniki in arhitekti. Z reformo visokošolskega študija hoče vlada usmeriti študente v gospodarstvo, administracijo, marketing in podobne usmeritve, ki so bile doslej praviloma v domeni privatnih šol. Dosegli bi naj torej, da bi univerze šolale ljudi, ki jih potrebuje gospodarstvo in ki se bodo po končanem študiju lahko tudi zaposlili. Takšna reforma bi bila brez dvoma logično sprejemljiva za vse študente, ki si želijo izbrati poklic v določeni panogi in se po šolanju tudi zaposliti, če je ne bi kazilo nekaj bistvenih napak.

Reformo poskušajo izvajati v času gospodarske krize in velike nezaposlenosti, ko je med več kot milijonom brezposelnih ljudi danes nekaj sto tisoč intelektualcev, in ko bi po tako zamišljenem študiju dobil zaposlitev šele vsak peti diplomiranec. Reforma tudi ni povezana z drugimi reformami, ki bi globlje posegle v družbenopolitično bistvo Francije, kjer je diploma še vedno najpomembnejša sestavina družbenega statusa. Študente je razburil tudi način izvajanja reforme z dekreti in „okrožnicami“, še bolj pa njeno bistvo, ko bi se naj univerze tesno povezala z gospodarstvom in administracijo ter preko posebnih „tehničnih odborov“ dajala diplomante, ki jih okolje potrebuje. Univerza ni več nositeljica izobraževanja na najvišji ravni za vse, ki si tega želijo, temveč postaja servis in selektor, ki se je podredil interesom „delodajalcev“. S predvideno reformo postaja univerza, kot trdi levica, „univerza velikega kapitala“. André Henry, vodja levičarske Francoske nacionalne zveze študentov pravi: „Smo proti učenju za ekonomski sistem, ki ga odklanjamo!“

STALIŠČA FRANCOSKIH ŠTUDENTOV

Da bi nam bili razlogi upora francoskih študentov proti predvideni reformi visokega šolstva razumljivejši, si oglejmo njihova mnenja in stališča kot jih je v svoji anketi ugotovil NOUVELLE OBSERVATEUR. Po tej anketi je 67 % francoskih študentov mnenja, da bodo z uspehom dokončali študij. Ostali mislijo, da so njihove šanse precej slabe (20 %) ali zelo slabe (12 %). 51 % jih misli, da bodo težko ali zelo težko našli zaposlitev. 63 % francoskih študentov meni, da so v privilegiranem položaju v primerjavi z mladino, ki je že zaposlena. Na vprašanje, kateri najpomembnejši ukrep bi veljalo izpeljati v visokem šolstvu, je večina anketiranih študentov odgovorila: vsakemu občanu zagotoviti študij, če to želi. Večina študentov (82 %) tudi ni zadovoljna z načinom sodelovanja študentov v delu in upravljanju na univerzi. Velik odstotek študentov (74 %) smatra, da so študentski dnevi najprimernejše obdobje, da se mlad človek zanima za družbene probleme. Za politiko se zanima 79 % študentov, med katerimi jih samo 15 % podpira vladna stališča, ostali so pripadniki ali simpatizerji opozicije. 36 % francoskih študentov je v določenem delovnem razmerju, kar na svoj način daje sliko o njihovem materialnem položaju in je tudi eden izmed vzrokov njihovega revolta.

PODPORA LEVIH STRANK

Kot že rečeno, so študentske proteste podprle leve politične stranke in sindikati, prav tako tudi del profesorjev. Komunistična partija Francije je doumela resnost študentskih zahtev, kar kaže tudi izjava njenega Političnega biroja: „... Nova širina tega gibanja je izraz nemira in nezadovolj-

stva množice študentov, ki so soočeni z vse težjo in težjo situacijo. Poslabšanje življenjskih in študijskih pogojev, povečanje plačanega dela, vprašljivost univerzitetnih ustanov samo poudarja socialno razločevanje. Več kot polovica študentov nikoli ne pride do diplome, večina ostalih ne more dobiti zaposlitve po svojih kvalifikacijah. Z druge strani pa smo priče dobesedne asfiksije univerze in okrepljenega omejevanja svobode... Reforma druge stopnje študija bi za največje število študentov pomenila razvrednotenje izobraževanja, njegovo izpostavljanje negotovostim ekonomskih pogojev in odločitvam delodajalcev. To bi pomenilo množično eliminacijo študentov.

Kaže torej, da leve stranke in sindikati ne bodo pustili študentov ob strani kot leta 1968, pač pa da jih bodo „izkoristili“ v svojih akcijah za globljo preobrazbo francoske družbe. V prihodnjem mesecu bo izredni kongres Socialistične partije Francije, posvečen sodelovanju levih sil na prihodnjih volitvah, saj so leve sile zaradi socialno naglašene programa vladajoče koalicije prisiljene sodelovati, podpora študentov pa jim lahko samo koristi.

Ministrica za univerze Alice Saunier-Seite vztraja na reformnih dokumentih in ni pripravljena popustiti. Ker po „ugotovitvi“ vlade študentje niso doumeli bistva reforme, jo je pripravljena le razlagati in pojasnjevati. Na študentske zahteve je vlada odgovorila, da imajo študentje, tako kot vsi drugi, pravico stavkati, da pa od reforme ne bo odstopila.

In študentje so šli na ceste. Upor je že zajel dobro polovico izmed 75 francoskih univerz, v Parizu je približno 17.000 študentov in srednješolcev demonstriralo skupaj s profesorji; to pa so v zadnjih tednih že tretje študentske demonstracije.

Mik Rebernik

študentje doma

Socialistični študentje v Avstriji so odločno proti preštevanju manjšine, ker tega 7. čl. DP ne dopušča. Reakcionarno dejavnost treh strank v parlamentu najostreje obsojajo, saj stranke poskušajo razdvojiti manjšine.

Borijo se tudi za izboljšanje socialnega statusa študenta. Ne zahtevajo privilegijev, temveč se upirajo le socialni politiki, ki služi interesom posedujočih.

— — —

Študentsko naselje Veljko Vlahovič — Beograd.

„Ključ uspeha pri delu študentskega naselja je v enotnem delu vseh družbenopolitičnih organizacij v naselju in pa seveda študentov. Vedno smo skrbeli, da smo dolgoročne interese študentov uresničili“, je dejal sekretar aktiva ZK v največjem študentskem naselju v državi Vidan Srenović, ko so to „mesto v malem obkaski najvidnejši predstavniki družbenopolitičnih organizacij SR Srbije, mesta Beograda in Univerze v Beogradu.

Sekretar IK CK ZK Srbije Ivan Stambolić je delo družbenopolitičnih organizacij v naselju zelo dobro ocenil.

— — —

Je tako tudi pri nas?

117 štipendistov Titovega sklada, ki študirajo na Univerzi v Sarajevu, ima v indeksu poprečno oceno od 8 do 10. Indeks so v pravih rokah, je dejal rektor sarajevske univerze, dr. Branko Besarović, ko je imel s temi študenti razgovor o problemih, s katerimi se srečujejo na Univerzi.

— — —

Na Filozofski fakulteti v Beogradu so se spoprijeli z reformo visokošolskega študija. Prišli so do spoznanja, da je reforma izvedljiva samo s pomočjo profesorjev in študentov. Ničesar ne bo mogoče reformirati, če bodo vsi študentje gledali na fakulteto kot na popolnoma tujo institucijo, nujno potrebno za formalno potrditev znanja, ne pa živeli z njo in zanjo. Prav tako pa bodo morali profesorji spremeniti svoj odnos do študenta.

MALO NA SPLOŠNO

Med študentove obveznosti, ki jih ima kot redni študent, sodi prav gotovo obštudijska dejavnost. Prvobitna v tem sklopu pa je njegova družbenopolitična dejavnost. Primarna je zaradi tega, ker se tako študent izobražuje tudi na področju, ki mu potem koristi kot neposrednemu samoupravljalcu, in družbi, ki z njim pridobi novega aktivista — v tej smeri že izobraženega in zmožnega prevzeti naloge, ki mu jih združeno delo daje.

V tozidih ves čas mnogi mislijo, (med aktivisti), da je za njihovo izobraževanje potrebnega veliko časa, da je pretežno zasnovati vse novitete samoupravnega socializma in se poleg tega izobraževati še z marksizmom (teorijami filozofov prejšnjega časa). Med delavci pa krožijo teorije, da ti aktivisti preveč zanemarjajo delovne obveznosti.

Med nami študenti je problem nekoliko drugačen. Če navežem svoj članek na članek Janija Miljenovića iz prejšnje številke Katedre, je jasno, da tudi študentje nimamo preveč časa za družbenopolitično delo. Vendar kot objekti — subjekti v vzgojnoizobraževalnem procesu mnogo lažje sprejmemo nove oblike, ki nam jih daje družbenopolitično delo. Izhajam iz dejstva, da je študent človek, ki študira. Na navade in oblike v vzgojnoizobraževalnem procesu je navajen, torej zna študirati, ima več možnosti in predvsem večje sposobnosti pravičnega in hitrega vrednotenja podatkov (njegova metodologija vrednotenja je v plus — minus, dočim delavčeva v minus — plus varianti). Delavec, nevajen študijskih navad težje razume literaturo kot študent, ki je v študijskem raziskovalnem procesu.

SEDAJ PA ZARES

Študent po ugotovitvah Janija Miljenovića porabi 10 ur na dan za študij, poleg pa naj bi se še športno, kulturno in predvsem družbenopolitično izobraževal — delal kot aktivist. Če jaz dodajam še ure za šport, kulturo in družbeno politično delo, lahko ugotovimo, da študent nima niti ure spanja. In res je tako: med mladimi študenti aktivisti, je dosti takih, ki prebedijo marsikako noč, bodisi ob študijski bodisi ob marksistični literaturi.

Izhajajoč iz tega naj ugotovim, da je treba študentovo delo v družbenopolitičnem delu pravilno vrednotiti in okarakterizirati; povsem isto je z delavčevim angažiranjem. Poleg študija normalno opravljati še družbeno politično delo je po podatkih nemogoče oziroma mogoče, vendar v škodo študija.

Med študenti aktivisti poznam dosti pridnih in marljivih študentov, ki poleg študija še aktivistično delajo. Njihove ocene so v povprečju nizke. Pa ne samo ocene, tudi njihov čas študija je ponavadi daljši (pavziranje, kasne diplome). Zakaj? Prav gotovo ne zaradi lenobe, marveč zaradi prenatrpanosti delavnika. Ti študentje obiskujejo dejansko dve fakulteti. Primarna je tista, kamor so se vpisali, sekundarna pa šola družbenopolitičnega dela. In ena od druge ni nič manj pomembna, marveč se obe neposredno združujeta v oblikovanju psihosocialnega karaktera bodočega delavca združenega dela.

KAKO PA ZDAJ

Največji problem je obisk predavanj in posredno zaradi tega pasivizacija študentov. Da pa se „razmiga“ uspavane študente, je potrebno spodbuditi in pritegniti čimveč študentov v vrste aktivistov. To pa zato, ker jih je sedaj malo, dela pa veliko. In ne samo dela. Znano je namreč, da so uspešni aktivisti obremenjeni z več funkcijami. Če bi na primer študentom aktivistom nudili določene olajšave pri študiju, bi jih bilo v teh vrstah več in tako bi se delo porazdelilo na več ljudi; pri tem pa je najpomembnejše to, da bi bilo delo opravljeno temeljiteje in v krajšem času.

KONKRETNO

V indeks bi naj na zadnjo stran napisali: ta tovariš je aktivist, in sicer: predsednik kulturne komisije, komisije za šport, informiranje, predsednik OO ZSMS itd. Da pa ne bi prišlo do pragmatizma, naj bi napisali: uspešno dela na področju zakaj lahko je biti aktivist na papirju, težko pa res dober in predvsem delaven, ustvarjalen aktivist. To uspešnost naj bi ugotavljale in v indeks vnesle OO ZSMS in OO ZK. Tako bi te tovariše predavatelji lahko spoznali, saj profesor ne more poznati vsakega študenta posebej.

IN KAKŠNO NAGRAJEVANJE

Nikakor ne brez izpita ocene v indeks, marveč določene olajšave — predvsem opravičilo za izostanek od predavanj, vaj in podobno, možnost večjega števila izrednih rokov, in to tako dolgo dokler študentovo družbeno politično delo ne bo vključeno v vzgojnoizobraževalni proces (podoben primer poznajo že na beograjski univerzi). Vse pa naj bi bilo le moralni stimulans in nikakor opravičilo za nedelavnost ali celo simulantstvo študentov. Kontrola in ocenjevanje dela aktivistov naj bi bila čim strožja, da ne bi prišlo do okoriščanja.

Janez Bratkovič

in v svetu

V domu kulture v študentskem naselju Veljko Vlahovič so konec preteklega meseca odprli politično šolo, ki jo obiskuje okrog 150 študentov. Osnovni namen šole je idejnopolično usposabljanje in bogatenje marksističnega znanja, ki ga bodo študentje lahko z uspehom uporabili pri delu v OO ZK.

— — —

SEMINAR ZA DELEGATE — VTŠ

Idejnopolična komisija pri KS ZSMS — VTŠ je pred kratkim organizirala seminar za delegate študentov v samoupravnih organih VDO in VTOZD. Seminar je bil razdeljen na dva dela. Teme so bile izbrane tako, da bi delegatom kar najbolj koristile pri vsakdanjem delu. Predavatelji so bili iz vrst profesorjev, študentov in družbenopolitičnih delavcev.

V prvem delu seminarja (sobota, 10. april) so delegati poslušali predavanja o vlogi družbenopolitičnih organizacij v samoupravnem organiziranju (Č. Stropnik), o zakonu o visokem šolstvu (J. Tekovc) in o samoupravnih organih VDO in VTOZD ter o njihovih pristojnostih (M. Jamnikar). V drugem delu seminarja (sobota, 17. april) pa so bila na vrsti predavanja o delegatskem sistemu v občini, republiki in zvezi (D. Najdić), o delegatskem komuniciranju (B. Sović) in o kratkoročnih in srednjeročnih nalogah (M. Rebernik in B. Stiglic).

Po vsakem predavanju je bila živahna razprava. Nekaj stališč: ZSM je skupaj z ZK odgovorna za vsebino dela v samoupravnih organih. Aktivno mora sodelovati pri evidentiranju delegatov. Sklicovanje zborov študentov in naloga OO ZSMS.

Pregledati je treba samoupravne akte in pripraviti pripombe za dopolnitve in spremembe.

V roku 14 dni je treba sklicati sekretarje letnikov in delegate na posameznih VTOZD z namenom, da vzpostavijo sistem komuniciranja med študenti in delegati. Do konca maja je treba izdati že nekaj poročevalcev z novicami s področja samoupravljanja. Delegate, ki nevestno opravljajo svoje dolžnosti, bodo predstojniki VTOZD poklicali na odgovornost.

Boris Sović

Lovimo muhe, spuščamo slone

Nekako tako lahko obeležimo tudi ozadje polletne finančne krize pri KS ZSMS na VTŠ. Minilo je nekaj let, odkar smo bili tudi študentje vključeni kot enakopravni tvorci v preosnovani družbenopolitični sistem, ter smo tako dopolnili doslej nastajajoče temelje samoupravne družbe. Vseeno pa kaže, da ni vse tako idealno, kot je bilo zastavljeno; še več — pokazale so se celo težnje, ki jih prej ni bilo opaziti. Kje tiči zajec?

Združitev zveze mladine in zveze študentov v enotno zvezo socialistične mladine je odpravila marsikatero slabost, ki smo jim bili priča v preteklosti, toda na drugi strani je postavila nove probleme, ki se jih zavedamo že danes in jih je treba rešiti pred poldnem. Toda temu sami študentje nismo kos, kajti resnici na ljubo postaja študent vedno bolj „bilateralno“ bitje, razpet med študijem in samoupravnimi prizadevanji na višjih oziroma visokih šolah.

Denar, denar in zopet denar je problem, ki tare nas vse, pa tudi širše družbenopolitične skupnosti. Za študente, točneje za njihovo normalno komuniciranje z drugimi družbeno političnimi organizacijami, znašajo stroški tako malo v primeru z ostalimi izdatki, da bi človek lahko preslišal tudi omenjene številke. Vendar pa je prav to problematično dejstvo pripomoglo k temu, da je bilo delo KS ZSMS na VTŠ ob koncu leta 1975 manj stabilno kot doslej. Čutiti je bilo nezadovoljstvo med študenti, žal le med tisto peščico, ki se trudi, in dela za celotni študentski spekter, kajti prodaja stare dokumentacije, vabil, zapisnikov itd. nam je pripomogla k temu, da naše delo ni popolnoma zamrlo. Ravno prodaja papirja nam je dala pogum, na katerega smo pozabili v finančni stiski, kajti odgovorni na visoki tehniški šoli so našo zares minimalno finančno pomoč odklonili z izgovorom, da na šolo sploh ne pritekajo sredstva, namenjena za financiranje ZSMS. Tako smo študentje ostali na cesti s starim papirjem pod pazduho, kot desetletni fakini, primorani hoditi po svoji poti in iskati sleherni dinar.

Torej se je tudi „bilateralna“ dejavnost študenta zopet razširila in tako postajamo vse univerzalneje sredstvo za pot v prihodnost. Prav star papir, ki ga je KS ZSMS prodal, je omogočil, da je bila študentska pisarna vsaj enkrat temeljito pospravljena. Toda če bomo še dolgo čakali na potrditev finančnih planov v posameznih TOZD, bi bilo dobro, da študentje pričnemo še s širšo akcijo čiščenja in prodajanja papirja iz kabinetov ter celo tudi že preperelih skript iz neuhaljivih zalog. Vrnimo se še za hip nazaj na interno študentsko porabo in jo primerjajmo z nekaterimi perečimi razsipaji denarja, ki jih, kot kaže, še vedno nihče ne nadzira. Kaj kmalu lahko ugotovimo, da je poteza, s katero smo se srečali študentje na VTŠ, nepotrebna in nerazumljiva. Pravzaprav se nam to doslej še ni pripetilo, toda, kot kaže, se še lahko. Čeprav smo prišli v družbenem razvoju daleč, nam še vedno ni logično, kako lahko težnje posameznikov zavrejo prizadevanja družbe. Dokler bo tako, si nikakor ne moremo ustvarjati pogleda v vrhunsko družbo, temveč se dejansko srečevati z iluzijami za prihodnost.

Dotiranje ZSMS je za študente VTŠ nepoznano. Ni jasno, od kod dtekajo sredstva, kolikšna so, ali sploh dtekajo ipd. In sedaj naj bo zopet študent pobudnik za bitko lastnega obstoja in raziskovalec tam, kjer sam ne more storiti prav ničesar, oziroma naletijo njegove pobude in prizadevanja na gluha ušesa. Usklajevanja interesov se ponavadi križajo tam, kjer je to mogoče, zato si torej lahko razbijemo glavo, toda stvar se ne bo spremenila, kajti besede odgovornih očitno zastrašujejo vse, ki se pojavijo pred njimi. Takšen je torej trenutni položaj, ki prav gotovo ni razveseljav in ne bo, dokler bo potekalo zastavljeno delo nenačrtno in prepočas in dokler bodo študentje v ZSMS (točneje nekaj študentov) gledali svojo uspešnost z velikimi, največkrat prevelikimi očmi. Sramota je, da mora posameznik garati za več sto drugih bodočih strokovnjakov, ki naj bi doprinesli k razvoju naše družbe. Tega je gotovo kriva tudi družba, ki še vedno kaže rebra, kamor se lahko obregne vsakdo, ki mu nista po volji sodobna družba in dosedanj razvoj. Neučinkovitost, ki je pereč problem v organizaciji združene mladine, pa stopnjuje že itak nezavidljivo delo ob kadrovskih pokazateljih. Torej ostaja študent še vedno monopol časa, materialnih dobrin in celo posameznikov? Dominanten položaj torej nikakor ne more več zaživeti in nadkriliti samoupravljalca, ter ga potisniti v ozadje, kljub temu da se še srečujemo z napačnimi tendencami?

Predsedki o uspešnosti so stopili v glavo tako delavcem kot študentom in težko jih bo premagati, še zlasti zato, ker so našli prostor tam, kjer smo najmanj pričakovali. Neresnost študentov in lagodnost odgovornih ne vodita nikamor. Vsi se zavedamo, da je nujno potrebno nekaj ukreniti, vsi ostajamo pri besedah kot povsod, pri pravilnih in pozitivnih besedah, toda pri mrtvih dejanjih, ki ne spremenijo položaja.

Tradicionalno brucovanje se je sprevrglo v bitko za pokritje izgube in tako nikakor ni opravičilo svojega namena, četudi se je sprva organizatorjem krepko smejala. Toda neresnost je tudi tokrat zahtevala svoj davek, ki je bil grčavo težko sprejemljiv za šolsko blagajno, zato je tudi natančnejša ureditev brucovanja za prihodnje leto nujna. Študentje

maršikdaj pozabijo na svoj status ter se spremenijo v cirkuškega klovna, ki ima programe le za uro predstave.

Ob koncu velja apel k večji strpnosti, disciplini in resnosti dela v ZSMS na VTŠ ter prav tako beseda, da je financiranje ZSMS nujno treba urediti s skupnimi močmi odgovornih in prizadetih. Zakaj je financiranje potekalo do omenjenega termina dobro in zakaj se čuti pomanjkanje denarja le na VTŠ, pa sta vprašanji, o katerih velja razmisliti. Univerza gotovo ni formalnost, zato je položaj treba urediti v prihodnje tako, da bodo dotacije redno dtekale na vse šole, ne glede na njihov administrativni sestav in specifiko.

Brane Srčnik

Strokovno in družbeno politično izobraževanje v EM Hidromontaža

Vest iz delovne organizacije: prva med našimi delovnimi organizacijami nam je sporočila o novih premikih na področju izobraževanja in financiranja tega izobraževanja delovna organizacija EM — Hidromontaža. Upamo, da bo takšnih dopisov še več:

Izobraževalno dejavnost v naši delovni organizaciji delimo na:

1. Štipendiranje
 - a) redno
 - b) izredno
2. Dopolnilno strokovno tehnično in družbeno ekonomsko izobraževanje
 - a) pri zunanjih izobraževalnih institucijah
 - b) lastna izobraževalna dejavnost

ŠTIPENDIRANJE — REDNO

Letos bomo štipendirali na visokih šolah 2 štipendista, na višjih šolah 2 štipendista, na srednjih šolah tehniških 3 štipendiste in na poklicnih šolah 45 štipendistov. Tako bomo v letošnjem letu štipendirali skupaj 11 štipendistov na visokih šolah, 12 štipendistov na višjih šolah, na srednjih šolah tehniških 15 štipendistov ter na poklicnih 120 štipendistov. Za redno štipendiranje smo predvideli 1.956.000,00 din to je za kadrovske štipendije, ki jih določa samoupravni sporazum o štipendiranju učencev in študentov, katerega podpisnik je tudi naša delovna organizacija.

Z našimi štipendisti organiziramo tekom leta razne oblike kontaktiranja v obliki sestankov ali posvetovanj s štipendisti:

- visokih, višjih in srednjih šol
- učencev poklicnih šol II. in I. letnikov
- učencev poklicnih šol III. letnikov

PRIPRAVNICI

Delavci, ki prvič pridobijo lastnost delavca v združenem delu, potem ko so končali srednjo, višjo ali visoko šolo, se razporedijo na ustrezna delovna mesta kot pripravniki. Vsi pripravniki morajo pred nastopom na določeno delovno mesto brez izjeme opraviti pripravniški staž na gradbišču (pripravniški staž traja v naši delovni organizaciji 1 leto). Izjeme so le ženske. Pripravnik se usposablja po programu pripravništva, usposabljanje vodi mentor, zadnjih 6 mesecev pa se razporedijo na predvidena delovna mesta.

IZREDNO ŠTIPENDIRANJE IN LASTNA IZOBRAŽEVALNA DEJAVNOST

Gospodarski položaj in potrebe same narekujejo povečano aktivnost dopolnilnega izobraževanja in lastne izobraževalne dejavnosti. Tako omogočamo delavcem izredno šolanje pod pogoji, ki jih določa samoupravni sporazum (plačilo šolnine, študijski dopust itd.), delavec pa se obveže, da bo po končanem študiju ostal v delovni organizaciji za dobo izrednega študija.

V letošnjem letu bomo izredno štipendirali na visokih šolah 7 delavcev, na višjih šolah 10 delavcev in na srednjih šolah 20 delavcev. Tako se bo v letošnjem letu izredno šolalo na visokih šolah 17 delavcev, na višjih šolah 22 delavcev in na srednjih šolah 37 delavcev, kar bo v 1976 letu stalo našo delovno organizacijo 245.000,00 din.

Z izgradnjo novih prostorov na Studencih (učilnica, delavnica) so možnosti lastne izobraževalne dejavnosti še večje. Tako nameravamo organizirati naslednje strokovne tečaje:

- strokovne tečaje proizvodnih delavcev (redni tečaji varjenja, specialni tečaji za varjenje visokolegiranih jekel, cevovski tečaji, začetni tečaji za plamensko varjenje in rezanje... itd.)
- atestiranje in prekvalifikacija varilcev
- tečaji in seminarji za operativni kader na gradbiščih (seminar za vodje gradbišč, tečaj za poslovodje in brigadirje).

Razen teh oblik izobraževanja se poslužujemo tudi uslug, ki jih nudijo zunanje izobraževalne institucije, tako v glavnem neke zadovoljujemo skoraj vse potrebe po strokovnem in družbeno političnem izobraževanju v naši del. organizaciji.

REFERAT ZA IZOBRAŽEVANJE:

Kulturna dediščina majhnega naroda

Slovani so kot veliko ljudstvo nastali z dolgotrajnim mešanjem raznih med seboj zelo različnih plemenskih skupin že v zadnjih stoletjih pred našim štetjem. Domnevajo, da so že takrat prebivali na ozemlju med Vislo ali celo Odrom in Dnjeprom in Donom. O najstarejši dobi slovanstva ne vemo veliko. Prva zanesljiva poročila imamo iz prvega in drugega stoletja našega štetja, in sicer od rimskih piscev, ki so Slovence imenovali „Veneti“. Bizantinski pisci šestega stoletja pa že delijo zakrpatke Slovence na zahodno od Dnjestra živeče Slovence in na vzhodno od Dnjestra prebivajoče Ante. Podobni vzroki, ki so sprožili premike drugih barbarskih, zlasti germanskih plemen, so povzročili tudi razselitev in naselitev Slovanov daleč zunaj njihove prvotne domovine. Tako je za nas važna predvsem naselitev Južnih Slovanov, oziroma njihovega zahodnega krila, katerega potomci smo Slovenci.

Takšna je pot razvoja našega naroda, ki pa je prenešeno staro kulturo začel v novih razmerah razvijati v novo „Slovensko kulturo“. Kultura tistega časa je resda obsegala predvsem jezik, pesem, šege in navade, ki pa so vendarle pomembna in edina prava kulturna podlaga današnji priznani, izoblikovani slovenski kulturi.

Cankar je slovenske kmečke puntarje iz 16. stoletja označil za prve kulturne delavce, ki so se v svojem boju za zemljo in svobodo borili tudi za slovensko kulturo. Da, ne samo zapisovalci brižinskih, stiških in drugih rokopisov pa Trubar, Dalmatin, Bohorič, temveč tudi slovenski kmet, tlačan in izkoriščanec je čutil potrebo po „svoji“ kulturi, ki je nemški fevdalec v svoji srednjeveški miselnosti v resnici ni mogel razumeti. Prav ta kmetova družina je dala sinove slovenske kulture, ki so resnični velikani današnje kulture.

V svojem govoru o slovenskem ljudstvu in slovenski kulturi, ki ga je držal tržaškimi delavcem, je naš resnično veliki Cankar dejal, da bo prišel dan, ko bo vse, kar so delali in za kar so trpeli naši kulturni velikani v preteklosti, postalo last svobodnega ljudstva.

Da, ta dan je tu. Naše pokolenje ga je ustvarilo s svojo herojsko borbo, ki ji ni primere v zgodovini slovenstva. In prav naše pokolenje v svoji strastni ljubezni do svobode in do napredka pričanja prav spoznavati vso vlagorodnost misli in vso veličino duha, ki sta našemu Prešernu narekovali njegovo Zdravljico, vso samozavestno vero v slovenskega človeka, iz katere je rasel Levstikov Martin Krpan, vso globoko predanost slovenskemu delovnemu ljudstvu in slovenski narodni stvari, ki je iz Cankarja napravila našega največjega narodnega vidca, čigar beseda je prva opredelila glavno silo in nakazala smer našemu slovenskemu narodnemu gibanju.

Menda nikjer na svetu niso kulturni velikani tako malo ustvarjali za svojo sodobnost, ki ni mogla doumeti, kam sega njihova napredna misel, in tako veliko za bodočnost svojega naroda, kakor prav pri nas, pri Slovencih.

V borbi s pilitvostjo, nizkostjo in sramoto svojega časa so v slovenskem narodu slutili sile, ki se bodo razvile in ustvarjale lepše in častnejše dni. Menda še nikdar nismo tako močno občutili, da so Prešeren, Levstik, Jenko, Murn, Kette in Cankar ustvarjali za nas, da so svoje delo nam izročili kot oporoko.

Velika dediščina, ki so nam jo zapustili slovenski glasniki napredka in narodne svobode, je naša, pripada slovenskemu ljudstvu in nihče nam te dediščine ne more vzeti. Naš narod je to resnico doumel. O tem nam priča naravnost pobožno spoštovanje, ki ga vidimo pri naših ljudeh, kadar pogovor nanese na duhovne prednike našega osvobodilnega boja med znamenito narodnoosvobodilno borbo.

Aktualna je primerjava nekaterih današnjih „sodobnih“ kulturnikov, z nekaterimi kulturniki iz narodnoosvobodilne borbe, ki jih je okarakteriziral pokojni tovariš Boris Zihari, ki navaja: „V vojski in na terenu včasih naletiš na ljudi, ki tudi kulturno „ustvarjajo“, prevzemajo ali pa dobijo funkcijo kulturnika, prirejajo slabe mitinge, na katerih so pretežno na sporedu njihova lastna dela. In če koga od njih vprašaš, ali ne bi kazalo sem ter tja tudi kaj iz Prešerna, Levstika, Jenka ali iz kakšnega drugega slovenskega klasika postaviti na spored, ti samozavestno odgovori, da so to zastarele, če ne že kar reakcionarne stvari. Čas da zahteva novih stvari in pod temi „novimi“ stvarmi navadno razume svoje proizvode, v katerih ni ne duha in ne talenta. Proizvode slovenske ljudske tvornosti, narodne pesmi in druge bisere naše folklorne ocenjuje ozkosrčno in se pri tem včasih celo sklicuje na marksizem-leninizem, o katerem razen imena tudi ne ve kaj dosti več. Na prvem mitingu, ki ga priredi, pa siliš bojvite pesmi in napev kakšnega poškodiranega nemškega šlagerja. Vsi ti ljudje močno spominjajo na tiste „pisatelje“ žalostnega spomina, ki so včasih v imenu „proletarske kulture“ preklinjali vse, kar je bilo pred njimi v kulturi ustvarjenega, to pa predvsem zato, ker je visoka kvaliteta te kulturne dediščine izničila brezkvalitetno spolzkost in pilitvost njihovih lastnih del. Ne moremo reči, da bi bilo takih nezdravih pojavov na terenu in v vojski veliko, toda vsekakor so in dokler so, se je treba proti njim kar najodločneje boriti.“

„Kadar opredeljujemo svoj odnos do naše kulturne dediščine ne smemo pozabiti na besede, ki jih je nesmrtni Lenin izrekel o kulturi socialistične epohe. Nova kultura mora biti po Leninovih besedah „zakoniti dedič vsega resnično lepega in velikega, kar so kulturni delavci preteklosti ustvarjali pod težkimi pogoji duhovnega zatiranja in materialnega izkoriščanja.“

Ali se zavedamo, da podobna nevarnost grozi tudi nam, pa ne samo v vrstah študentov? Tudi dandanes je opaziti takoiimenovane „pisatelje žalostnega spomina“, ki sledeč modernim strujami kulturnega sveta v svetu zahajajo v kalne vode, kar pa ni prav in pošteno že zaradi naših kulturnih velikanov in njihove dediščine, ki jo prevzemamo nase. BOJAN PEČE

ŠTUDENT – KNJIGA

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

NIMAM ČASA

Nisem še srečala študenta, ki ne bi vzdihoval zaradi pomanjkanja časa. Res je, da predavanja in vaje zahtevajo od študenta precej najbolj aktivnih dopoldanskih ur (če jih obiskuje), da ponavljanje predavane snovi doma utruja in si zvečer najbolj želi takšne oblike sprostitev, ki ne zahteva naporu, najmanj pa miselnega. Pa tisti študentje, ki vidijo predavalnico od znotraj npr. dvakrat na teden? To so neresni študentje, ki čakajo samo diplomo, ali pa vedno preveč zaposleni (nikoli izpeta pesem) študentski funkcionarji.

V likor pa se čas vendar najde — ko se na lepem znajde v svoji sobi brez skript, ki jih moraš preštudirati, brez družbe (prijateljev na klepetu), ko ni na sporedu nobenega veseljačenja, ko ne ve, kaj bi počel sam s seboj, povprečen študent začne brati. Najprej časopisje, če še ni zaspan, pa tudi knjigo, vendar nujno takšno, ki ne zahteva posebno miselnega napora. Knjiga preprosto ni študentova potreba, je le ena od oblik sprostitev oziroma pomagalo proti dolgčasu, pogosto šele takrat, ko so vse druge oblike sprostitev izčrpane. Zato tudi študent ne posveča posebne pozornosti izbiri knjige — izbere po nasvetu prijateljev tako čtivo, ki mu pomaga pregnati dolgčas.

REKLAMA BOLJŠA OD DOBREGA GLASU

Jasno je, da komunikacije so nujno faktor obveščanja in so zato neizogibne. Toda obveščanje o izidu kake knjige, privlačnost reklame, njene odzivnosti, vse to je odvisno od finančnih sredstev, ki jih založnik vloži vanjo. Založnik hkrati pozna okus kupca, zato izdaja in reklamira taka dela, ki jih bo lahko prodal. S svojim izborom del seveda v veliki meri kroji okus bralca ter se prilagaja svojemu programu — in obratno. Knjige vrh vsega

niso poceni — kot bi pričakovali spriči uspešne prodaje. Ne nazadnje pa cena knjig, po katerih so bili na primer posneti filmi, knjig, ki imajo „zdravniško“ vsebino, in nazadnje tudi skript, ki so v študentskem domu zelo priljubljena — cena teh „artiklov“ sploh ni pomembna pri izbiri knjige. Naj navržem še eno globoko misel: verjetno čas vse ljudi (ne le študente) tako preobremeni in delo tako vkalupi, da niso sposobni sprejemati globljih stvari od kruha in mleka ter piknikov.

Malo resneje: samostojnost odrasčajočega človeka, kar se tiče izbire čtiva, poseganja po knjigi kot človeku potrebni kulturni dobrini, je tako omajana in razbita, da se poprečen študent ne more upreti razvpiti reklam. To pomeni, da se ne bo sam napolnil lepega dne v knjižnico in se šele tam odloči za dobro knjigo.

CENA

Ko sem spraševala študente o razlogih, zakaj tako malo berejo, so nekateri navedli tudi ceno knjig — pa še resno so mislili. Vendar sem v teh odgovorih čutila bolj opravičevanje, majčkeno slaba vest jih je dajala, ker tako malo berejo, in so morali najti opravičilo.

Cena je pomemben dejavnik za tiste bralce, ki želijo imeti knjigo doma na polici, vsem na oči. Res je, da nekatera dela želiš imeti doma, toda mirno lahko sklepam, da med študenti ni toliko zbirateljske strasti, oziroma da se količina prebranih knjig ne bi prav nič zvečala, četudi bi jim vsak dan postavili pred vrata zaželeno število knjig. Knjižnice so namreč dovolj dobro založene, da lahko vsak dobi tisto delo, ki ga želi, tudi čas ga pri čitanju ne preganja, saj jo lahko obdrži cel mesec. Ljudje imajo različne konjčke, za katere so pripravljeni seči globoko v žep. Veselje do branja (potreba po branju) pa je ena od redkih oblik izkoriščanja študentovega prostega časa, ki ne zahteva posebnih finančnih sredstev.

Čas in cena sta torej izgovor, stanje pa popravi reklama, ki pa bralca polagoma navaja na nezahtevno čtivo. Tisti, ki izdajajo knjige, dobro vedo, kakšno delo velja prestaviti bralcem. Ni pa rečeno, da dobrih knjig sploh ni, ali da zanje ne zvemo, ker se naslovi nikjer ne pojavljajo. So bolj „zadaj“ — za sladokusce, ti jih bodo gotovo sami odkrili.

Mojca Šuta

NIKOLA MARTIČ se je rodil 1938. leta v vasi Višiči blizu Čapljine. Končal je študij grafike, sedaj piše pesmi in se ukvarja s slikarstvom. Objavil je tele zbirke pesmi: Vrtovi zemlje humske, Bogumilska bajka in poemo Znamenja.

Dolgo sem bival v samoti. To je bil vek velikega zanosa s pisanjem. Ko sem izpisal neobičajne in vzvišene besede, sem potoval proti rojstnemu domu.

Rokopisi, polni mrzlice. In pesmi Venele so pod konico svinčnika in se pri tem naslanjale na neka skrivna sporočila, ki jih ni mogel nihče razvozlati.

V samoti je kopnel slika sveta,
moj stavek se je rušil,
besede so se podvajale, izmikale so se smislu,
ki sem jim ga bil namenjal.

Končno, besede so se začele deliti na zloge, na črke, na neke nemirne znake, iz katerih nisem mogel ničesar več narediti.

In ko je kazalo, da sem ostal že brez upa, sem se znašel doma. In ljudje moje krvi so me spoznali. Prihajajo z ornice, z vonjem prsti, iz vinogradov, z ribolova se vračajo.

Nekateri so prišli prav iz otroštva, smehljali so se. Slišim, kako kapljajo z njihovih ustnic enostavne besede.

Vprašujejo:

Ali si nas slavil v svojih pesmih? Nisi menda pozabil...? Rojen si v dimu kot mi.

— Še vedno vas nisem proslavil — sem iskreno priznal. — Zažgal sem svoje rokopise.

In človek, ki je prebival v neki drugi deželi, je videl, kako je zarja zaletela ogenj v domovih siromakov.

Še v največjih mukah se človek spomni pesmi. Kot oni, ki so mu vzeli svobodo, zapoje nesrečni človek.

Pomaga si z udi, celo z rebri, medtem ko se mu vse telo dviga in spušča
na prstih nog... A ustnice nezmotljivo zbirajo besede.

Nihče ne ve, kaj se dogaja takrat v lijaku grla,
še manj, kaj v pljučni mreni ali srcu. (Duše ne bomo niti omenjali, da bi srd zadržali na kar največji razdalji).

Ampak jaz, ki sem slišal takšno pesem, se ne morem premagati. Naslanjam uho na to pahljačo zrje, pretkano z vonjem noči... Prerokbe so nehvaležne.

Dvigujoč in spuščajoč telo na prstih nog si pri tem pomagam z udi, rebri, celo s korenin las in notranjimi organi: pojem...

V srcu je kri,
v pljučih je zrak,
v grlu beseda...

Noč vpreže dragocene žrtvene predstave

Ne boj se, tako ljubezen razpleta lase otroštva
in meč zarje razširja nad svetom modrost sna

In moje srce, nasiteno z bridkostjo, bdi na meji osvita
— jutranje ladje večera

A kaj veš ti o ljubezni, kadar ljubiš, lepa hči noči,
nič ali le to, da je videti plovbo sna nad našimi
malimi hišami na pobočjih

Ne boj se, tako krvavijo zenice prostora, kakor voda barve
majske zlatice.

PEVEC

Človek gre ob kaduljinem bregu. Njegove misli so viteške, vsake primerjave so osvobodene. Osvobodene krili
On poje, pa hkrati ne ve, kako je sanjava smrt.

Tako dolgo mu vonj grize nosnice, opajajo ga vetrovi davnine... On fre vedno enako po isti stezi, govori in poje.

O čem pojejo lepa človekova usta, oblikovana s hrano poljuba in govorice? — O smrti, tak je odgovor.
A kaj človeka spodbuja k petju?

Za vse, ki so z nami živeli, bo to ostala skrivnost.
(Stare knjige spoštujejo skrivnost bolj od resnice.)
A jaz, ki izpisujem te besede v pohvalo zemskim stvarim, se ne morem pomiriti s tem.

In moja usoda je čisto negotova.

Prevedla: Jasna Arko, študentka PA
prof. dr. Mate Šimundić

VZGOJA — FILM — VZGOJA

Danes vse pogosteje opažamo, da se mladi zatekajo v kino, ker nimajo iti kam drugam. Hodijo v kino, da jim mine čas, da se ob komedijah nasmejijo, ob grozljivkah in kriminalkah tresejo in vesternih prepirajo med predstavo, kateri od tekmecev bo osvojil lepo lastnico „SALOONA“. Morda se bo kdo začudil, zakaj nisem omenila obnašanja mladih ob glasbenih filmih. To je dokaj težka naloga. Prvič je takih filmov zelo malo, če pa se kateri pojavi, si ga ogledajo samo starejši ljudje ali nekoliko „starkopitna“ mladina. Če se pa že slučajno kdo izmed mladih znajde ob takem filmu, se navadno zlekne v stol in ob prijetni glasbi zaspi. Zelo zanimivo je, da je na takih predstavah izredno tiho, za razliko ob burnih in zelo nemo goče komentiranih ostalih zvrsti današnje filmske umetnosti.

Toda če se spustimo v globlje razmišljanje in film primerjamo z gledališko predstavo, ki nas zavestno vzgaja, ugotovimo, da ima tudi film neko globljo nalogo od dnevne zabave. Ta vloga je zelo pomembna, imenovali pa bi jo vzgoja s pomočjo filma. Doslej je film vedno ostajal zunaj kulturne vzgoje, vendar ne povsod. Ponekod so čutili dolžnost do vzgoje občinstva in so s posebnimi filmskimi predstavami krepili tisto vrsto občinstva, ki je prišlo filme gledat zavoľo umetnosti in miselnih sporočil. V Mariboru so s tovrstno filmsko vzgojo očitno v zaostanku. Da bi to popravili, bi morali organizirati posebne filmske predstave za različno občinstvo, ki bi ga bilo treba s spremno besedo opozarjati na filmske sestavine, ki jih je vredno posebej gledati. Ob tem bi se gledalec, ki mu gre sedaj v kinu le za sprostitev radovednosti, usmerjanje v kriminal, erotiko in grozljivost, naučil gledati film kot nekaj, v čemer bo poleg zabave in sprostitve našel tudi kakšno plemenitost ali pa vsaj iskro, ki ga bo nemara usmerila k razmišljanju.

In kaj se zgodi z nami, z našo duševnostjo, ko sedimo v kinu in se pred nami na platnu zapleta in odpleta zgodba. Podzavestno si med množico igralcev poiščemo enega ali dva, ki sta nam všeč, ki ju primerjamo z našimi življenjskimi sopotniki in nazadnje tudi s svojo osebnostjo. V njihovih dejanjih, ki jih analiziramo v mislih, iščemo skupne poteze in točke s svojimi vsakdanjimi opravili. V določenem liku vidimo sebe v različnih položajih, se živimo v vlogo in jo pravzaprav v psihičnem pomenu odi-

gramo tudi mi. V nasprotju s tem pa najdemo lik, ki nam ne ugaja in ga primerjamo z osebami iz svojega življenja, ki jim nismo naklonjeni. V dejanjih, ko hudobija zatira zlo, nas podzavestno pritegne dobro in v svoji zavesti uničujemo zlo. Ob podobnih situacijah v lastnem življenju se nam v mislih odigra ta boj in poskušamo prav tako kot takrat ravnati pravilno. Poskušamo se izenačiti s posameznimi liki, z njihovim mišljenjem in ravnanjem. Vendar nam to malokrat uspe, če nam sploh uspe. Navadno odnehamo že na začetku poti, ker ugotovimo, da v življenju ni takih okoliščin, kot so prikazane v filmu.

Prav tako opažamo, da danes občinstvo „ne zna“ gledati filmov. Ob gledanju čaka samo viške in padce dogajanja, oz. posameznih likov. Tako ne spremlja filma zbrano in mu postane ob umirjenem toku dogodkov dolgčas. Začno se komentarji. Če pogledamo katerikoli film, opazimo, da ne ohranimo mirnih živcev, ampak divjamo v kino zato, ker živimo pod nehnim pritiskom nenavadnosti in morda še legende, ki jo je posamezni film spravljal v življenje. Ob tem pa prezremo vse tiste smeri režiserjevega filma, kjer se na platnu ne kaže samospektakularnost, temveč kjer se skriva podrobnost, ki je lahko ključ k pametnejšemu, zbranejšemu in ne histeričnemu dojemanju filmskega dela.

Kje naj iščemo vzrok za tako ravnanje? Morda ravno v šoli, saj je tam filmska umetnost in vzgoja s pomočjo nje še v začetnih fazah ali ju še sploh ni.

Melita Lampret

Gledališče in glasba

Zarodki gledališča segajo v prazgodovinski čas. V prvotni primitivni skupnosti so ljudje s plesom slavili dober lov in si skušali pridobiti naklonjenost skrivnostnih sil narave. V praobliki vsebuje gledališka igra element oponašanja, predstavljanja kakšnega pojava ali bitja, kar je še danes temeljna prvina igranja. Prav z gledališčem, ki pa je bilo takrat v tesni zvezi z religijo, je človek primitivne skupnosti poskušal razrešiti skrivnost sveta in svojega obstoja.

Sčasoma je gledališče vedno bolj postajalo prostor za atrakcije in zabavo. Predstave so uprizarjali v amfiteatru podobnem stadionu. V srednjem veku so bili edini predstavniki pravega gledališča poklicni potujoči igralci-mimiki, ki pa so bili zelo redki. V času baroka so gledališče preselili v dvorane z razkošnim odrom in zamotano mašinerijo.

Gledališče današnjega časa še zmeraj živi v zaprtih dvoranah, ki so se ohranile iz prejšnjih stoletij, ustanavljajo pa tudi številne eksperimentalne odre, mala sobna gledališča avantgardne smeri...

Resnična umetnost prevzame vsakogar, ga pretresa in prepriča. Ob raznolikosti občinstva (od kmetov, delavcev, intelektualcev, študentov pa vse tja do nižješolske mladine) se poraja različni okus obiskovalcev gledališča in s tem različno zanimanje za določeno zvrst. V socialnem sestavu občinstva prednjači mladina, za njo delavsko občinstvo, intelektualci, kmečko občinstvo in ostali. Povem naj, da je umetnost za vse samo ena. Predstava je nam vsem enaka, lahko pa si jo vsakdo izmed nas drugače razlaga po svojih inteligenčnih sposobnostih. Vtisi vsakega posameznika po predstavi so drugačni-različni.

Gledalci se prepustimo dinamičnemu slikovitemu odrskega dogajanja. Svojo naklonjenost ob koncu pokažemo z dolgim ali krajšim aplavzom, ki pa je ponavadi prav prisrčen. Tako pa je občinstvo dokazalo, da je predstavo doživelo in sprejelo z nekurtuozno naklonjenostjo.

Naj se v nadaljevanju dotaknem še glasbe, ki je eden izmed faktorjev, ki med današnjo mladino opravljajo nadvse pomembno vzgojno poslanstvo, da bi imel vsak izmed mladih lepšo, kulturnejšo in bogatejšo mladost. Mladini so danes namenjene tri četrtine operne in koncertne dejavnosti. Pravzaprav pa je zanimanje med mladino za operno in simfonično umetnost slabo. Krivda oziroma vzrok pa je prav na nas mladih-zaradi popevkarstva. Ta komercialna zvrst je za mladino privlačnejša kot opera. Sicer pa opera prednjači pred simfonično umetnostjo.

Potrošniška družba je z reklamo v tisku, radiu in na televiziji povzdignila popevkarje v idole množic, zlasti mladine.

Kako izjemno domiselna in mnogovrstna je glasba! Kako veličastna in božanska zna bitil Želja poslušalstva pa je zmeraj le samo uživati v njej. Glasba je torej „naravnost“, ki neposredno „napada“ čutne sposobnosti človeka prek predstav: njegove živce, njegovo celotno čustveno sposobnost, tako da se mu izpremeni ritem bitja srca, ali mu zastaja dih... Glasba zna prek melodije v ritmični povezavi dobro podajati človekovo počutje, tisto čutno-čustveno razpoloženje v njegovem telesu, ki ustreza njegovim predstavam, pogledu na svet, ljudi, zato pa tudi na človeka samega. Vse to pa glasba dosega čudno intimno, brez objektivnosti; demonstira neskončno mnogovrstne vezi, ki človeka vežejo z okoljem.

Pri gledanju televizije, poslušanju radia in branju časopisa dobim vtis, da so mnogo važnejši popevkarski festivali in sorodne glasbene prireditve, ki ponavadi nimajo niti poprečne umetniške vrednosti, medtem ko se o Operi in njenih ustvarjalcih zelo malo poroča. Opera je v rokah ustvarjalcev in čaka na pripravljenost poslušalcev. Vendar pa lepo petje ne zadostuje več. Čemu potem sploh opera? Dosedanji krog poslušalcev je naveličan tudi nesporno umetniških kvalitetnih opernih del. Bilo je in bo tako, da opera ni cenena umetnost.

zlatka novak

Kako napisati učbenik

Učbenik — to je sen mojega življenja. Napisati takšen učbenik, da bo uporabljen za študente, obenem pa bo potrdil moj doktorat in mi dvignil ugled (pa zbudil tudi zavist) med mojimi ambicioznimi kolegi.

TEHNIČNI PRIPOMOČKI

Za dober učbenik so potrebni dokajšnje število tehničnih svinčnikov, gora papirja, pisalni stroj in pametna tipkarica, ki je obenem tudi poceni (to zadnje je najteže dobiti). Poleg teh tehnično — izvajalnih pripomočkov pa so za dober učbenik potrebni še gora tuje in domače (najmanj sto knjig!) literature, lektor in priden prevajalec.

PISANJE

Z malo domišljije in dobre volje bi lahko bralec sam pogruntal, kako se piše „dober“ učbenik, saj mu recepte za to ponuja vsaj sto primerkov že napisanih in izdanih učbenikov. Ker pa je bralec prelen in mu je treba vsako stvar na nos prineesti, bom delo pri pisanju učbenika opisal preprosto — s tem pa, naj mi moji kolegi oprostijo, izdal nekaj poslovnih skrivnosti.

Za dober učbenik je treba poznati nekaj zlatih pravil, ki so konjunktura že lep čas:

ZLATA PRAVILA:

1. Moja titula: učbenik je veliko (ali več) vreden šele po prejemu naziva „dr.“ Takrat nihče ne more oporekati njegovi strokovnosti, saj bi s tem zanikal mnenje komisije, ki mi je priznala doktorat. V komisiji pa so sami priznali strokovnjaki. Najmanj pa lahko takšnemu učbeniku oporekajo nevedni študentje, ki želijo s svojimi pripombami tako ali tako le provocirati in se frajerirati. Moj „dr.“ pred priimkom je mnogo več vreden od mgr. ali dipl. saj so to stopnje izobrazbe, kjer omagajo in zaspijo umski lenobežji (pa pustimo raje kolege pri miru!). „Dr.“ pa je važen tudi za občinstvo, ki bi o mojem učbeniku bralo v kakšni strokovni reviji — pa čeprav le deset vrstic.

2. Naslov: za dober učbenik je potreben tudi ustrezen naslov. Nikakor ne moremo uporabljati slovenskih besed, saj bi se tako delali norca iz znanosti. Za naslov so potrebne lepo zveneče — za uho prijetne — tujke, ki navdanejo bralca z grozo pred globoko strokovnostjo mojega znanja (in s tem zopet dvignejo moj ugled, hal!).

XVI. SUSEJ

Letošnjega XVI. srečanja študentov elektrotehnike Jugoslavije od 19. 4. do 23. 4. 1976 v Poreču se je prvič udeležila tudi Visoka tehniška šola iz Maribora z 48 udeleženci. Sodelovalo je več kot 1600 študentov s 17 elektrotehniških šol Jugoslavije. Že v uvodnem delu tekmovanja se je izkazalo, da Mariborčani ne morejo pričakovati posebno dobrih rezultatov, saj so bile ostale ekipe mnogo bolj pripravljene. Kljub temu so nas razveselili košarkarji z osvojenim šestim mestom.

Pohvaliti velja organizacijo prireditve, saj so se srečanja odvijala brez nepravilnosti, kljub študentov tehnike iz Beograda (KST) pa je s svojimi celodnevni programi popestril elektrirado, ki je bila letos v znamenju 120-letnice rojstva Nikole Tesle. Pokrovitelj srečanja je bilo podjetje Rade Končar.

Študentke in študentje so se pomerili v košarki, rokometu, nogometu, odbojki, šahu, namiznem tenisu, streljanju, crossu, na tekmovanju v znanju, v izvedbi kulturno-zabavnih programov, priredili so tudi koristno izložbo akript vseh elektrotehniških šol Jugoslavije, izbrali najboljšo umetniško fotografijo, izdajali biltene z aktualnostmi dneva in športnimi rezultati.

Elektrirada je v celoti izpolnila svoj namen: povezava študentov elektrotehnike Jugoslavije.

Drago Rataj

3. Obseg: učbenik mora biti debel. Ste že kdaj videli tepca, ki bi za obvezen učbenik porabil dve ali tri leta, in potem izdal knjižico s sto stranmi? Mislim, da ne, saj bi ga sicer kolegi linčali. Najbolje je obseg učbenika meriti po dekagramih — tako okoli kilograma in pol težak učbenik že delno ustreza znanju kakega strokovnjaka.

4. Poglavlja: za dober učbenik je potrebno veliko poglavij — snov mora biti vendar pregledna. Zaradi tega je bolje, da uporabljate lepe, debele naslove in ogromno kratkih poglavij, ki zmešajo štrene še tako vnetemu bralcu ali študentu, ki se želi snovi naučiti na pamet. Učbenik mora naučiti študenta intuitivnega učenja, tako da ne bo samo buljil v papir in pričakoval vseh rešitev le tam.

5. Literatura: k številnim poglavjem spada seveda tudi številna literatura. Nikar se, kot naslednik pri pisanju učbenika, ne daj zavesti nekaterim modernim piscem učbenikov, ki navajajo literaturo od strani do strani. To ti vzame preveč časa, pa še literaturo (ali vsaj posamezne citate) je treba poznati. Dovolj je, če zbereš množico knjig in prepišeš kazalo.

6. Interdisciplinarnost: najlepša beseda moderne dobe. Vsaka stvar mora biti interdisciplinarna, saj je šele takrat znanstvena. To pa zahteva v mojem učbeniku čimveč citatov iz različnih strok. Nič lažjega kot to, saj vendar nismo „fahidioti“, pa tudi učbenik tako pridobi na vrednosti. Zakone sedanje dobe moramo uresničevati!

7. Uvod: občutljiva stvar v znanstveni senzibilnosti. Uvoda nikar ne napišite sami, dragi kolegi. Verjetno imate prijatelja, znanstvenika, ki je vse te faze razvoja že prešel in ima za sabo vrsto učbenikov. Povejte mu, kakšen uvod naj napiše, in naredil vam bo uslugo. Zavedajte se, da je uvod dokaz vašega znanja in potokaz, ki bo sigurno spremenil bralca v vašega vernega zagovornika.

... DO UČBENIKA ...

Učbenik bi naj bil ... saj veste kakšen! Takšen pač, kakršnega bom napisal.

Učbenika ne morem izdati, če je na knjižno — znanstvenem trgu ustrezna literatura za moj predmet. Toda kdo drug bi lahko napisal ustrezen učbenik za moj predmet, če ne jaz. Mojega znanja nihče ni dosegel, vsi so preveč plitki, preozki in premalo sistematični, pa tudi moji samoupravni socialistični teoriji ne ustrezajo. Zatorej: učbenik moram napisati jaz in vsaka komisija bo sprejela to trditev na osnovi zgornjih dokazov.

... ZA MOJE ŠTUDENTE:

Vidite, vse to počnem za moje drage študente. Naj spoznajo moj učbenik, naj spoznajo moj predmet in naj me cenijo zaradi tega. Nikoli sicer ne bom razpravljajal z njimi o svojem učbeniku, niti jim ne bom povedal, zakaj je nastal. Za njih je tako ali tako obvezen in nobenega smisla nima, da bi jim to prikrival.

... NOVITETE

V znanosti je vsak dan precej novega, nekaj pa uspe pogruntati tudi meni. Posamezna poglavja v mojem učbeniku tako hitro zastarijo in treba je napisati nov učbenik — pri tem pa moram biti pazljiv. Nov učbenik mora biti še strokovnejši (več tujih izrazov), debelejši in še z daljšo navedbo literature.

In — ničesar lepšega ni v življenju profesorja, kot če se lahko po desetih letih ozre na polico in poboža s pogledom cel meter svojih učbenikov.

vaš prfoks

King Kong kontrolira: „Kaj, študenti samoupravljalci?! Kje vidite ta fenomen?“

dr. Danilo Požar
VEKS Maribor

Maribor, 22. 4. 1976

Uredništvu KATEDRE
62000 MARIBOR
Ob parku 5

Prosim Vas, da v izogib dezinformacij objavite v Vašem cenjenem časopisu naslednje:

V Katedri z dne 9. 1. m. je na strani št. 16 pod rubriko „Malo v zabavo“ bila dana analiza o obsegu strani učnih pripomočkov za posamezne predmete. Načelno se strinjam, da je snov preobsežna, zaradi tega je tudi svet VEKS sprejel sklep, da je treba pregledati učni načrt in učne programe ter črtati iz njih vse ono kar je odveč, kar se ponavlja, kar je preobsežno itd. Smatram pa, da je treba pri vsaki analizi operirati z resničnimi podatki, ker sicer pride lahko do napačnih predstav. Nisem se spuščal v ugotavljanje resničnosti glede drugih predmetov učnega načrta VEKS, prekontroliral pa sem navedbo o predmetu, ki ga predavam: Transport s transportnim zavarovanjem. Napisano je bilo, da je treba preštudirati 665 strani. Če pa seštejemo strani, ki jih je treba preštudirati po objavah VEKS, znaša to število 463 strani. Pisec članka je verjetno poleg strani akript seštel vse strani knjige „Zavarovanje blaga v transportu“, od katere pa je predpisanih (in objavljenih) le 121 strani.

Smatram, da bi si moral pisec, predno nekaj napiše, ogledati objavljene programe, ali če je predmet že absolviral, priti vsaj na prvo predavanje, kjer učitelj obrazloži v kratkem snov, učne pripomočke in poglavja, ki jih je treba preštudirati. Pomota za preko 43% navzgor je vendar prehudal!

prof. dr. Danilo Požar

KATE—KRAH JAVLJA

Švedska (dopisništvo Kate—Krah): ob sedanjem nedefiniranem položaju našega gospodarskega razvoja predlagajo Švedi, da bi vse stavbe bank in trgovske hiše spremenili v hotele. Tako bi prišli do nekaj hotelov Super A kategorije, rešili pa bi se tistih, ki ne vedo, kje je njihovo mesto v novi družbeni ureditvi.

Portorož (Kate—Krah): čuvalji v casinu so javili, da so prejšnji teden opazili sumljivo osebo. Velike vsote je na ruleto stavil mlad bradec s perfektnim znanjem treh tujih jezikov. Pri preverjanju identitete se je pokazalo da je bil to študent naše univerze, ki je za pol leta nazaj dobil solidarnostno štipendijo pa revež ni vedel kaj bi z njo.

VEKS (Kate—Krah: Krpanov list) v opozorilo vsem profesorjem, da naj puste mrtve pri miru je nastal tale vic: Marx in Engels se sprehajata po vrtu. Engels je žalosten, ker mu ne uspe razvedriti Marxa. Marx ves mračen koraka poleg Engelsa in na vsa vprašanja odgovarja samo z odsekanimi gibli rok. Po daljšem času pa se le naveliča Engelsovega nadlegovanja in mu resno odgovori: „Pusti me pri miru, saj vidiš, da študiram Sruka“ (profesor VEKS — osnove marksizma).

Ljubljana (Kate—Krah od našega tajnega dopisnika): Republiški izvršni svet je sprejel zakon o pocenitvi obveznega čtiva za delavce: razni zakoni in pravilniki o razmerjih v združenem delu... Strogo je bilo določeno, da posamezna knjiga ne sme doseči 200 din. En mesec po sprejetju tega zakona so knjigarne javile, da sedaj knjig do 200 din več nimajo, da pa prodajajo knjige nad 300 din. RIS je vesel takšne rešitve (o obveznem čtivu pa se vam je verjetno sanjaloli).

Beograd (stalni dopisnik iz Kate—Krahove dislocirane enote Borbe) z najnovejšimi podatki lahko zelo razveselimo naše bralce (potencialne doktorje znanosti): nad 80 odstotkov znanstvenikov (dr. znanosti) živi in dela v Beogradu; niti ene tretjine znanstvenih izsledkov ne izrabimo v gospodarstvu; 43 odstotkov dr. znanosti dela v institutih, 39 odstotkov na fakultetah 13 odstotkov pa v gospodarstvu. Glede na konjunkturalno gibanje lahko ugotovimo, da se gospodarstvo te nesrečne številke zlepa ne bo rešilo.

Ljubljana (Kate—Krah): Zavod za zaposlovanje je sprejel direktivo (iz vrst nezaposlenih mladih strokovnjakov in tistih, ki so zaposleni kjerkoli) in jo tudi upošteval. SAZU (Slovenska akademija znanosti in umetnosti) se bo odslej imenovala ZASU (Zveza adaptiranih starčevskih umov).

Kljub pogostim obljubam republiškega sekretarja RK ZSMS Zdeneta Mališa predsedstvo UK ZSMS Maribor še do danes ni videlo 9 (devet) starih milijonov dinarjev redne namenske dotacije za 1975. leto za študentske dejavnosti, ki jo mariborski študentje prejema jo že vrsto let iz republiškega proračuna. Upamo, da se z letošnjo dotacijo kaj takega ne bo zgodilo. Upamo, da bodo tisti, ki smo jih volili pri svojem delu tudi bolj odgovorni, upamo...

V prihodnji številki vam bomo predstavili sindikat in njegovo vlogo na naši univerzi in samoupravno delavsko kontrolo v visokem šolstvu.

Bralke in bralci

Uredništvo Katedre je prepričano, da med vami žive še neodkriti svetovni mojstri dramske umetnosti. Da vaši talenti ne bi zaspali razpluje Katedra natečaj za najboljšo dramsko delo dijakov ali študentov (pa tudi drugih mladincev). Vsa nagrajena dela (nagrade bodo bogate — knjižne) in ostala, ki bodo ustrezala normativom veččlanske ocenjevalne komisije, bodo uprizorjena na mariborskem eksperimentalnem odru KATETEAR. Vel, ki imate pogum (in tega vam ne sme manjkati!) sedite k mizi in pišite. Dela pošljite do 15. junija na uredniški odbor Katedre, Ob parku 5, 62000 Maribor. Rezultati bodo objavljeni konec junija v Katedri.

Večer je 13. aprila 1976 objavil vest, ki bo prav gotovo zanimala vse študente:

„Nekaj študentov z univerze v San Joseu v Kaliforniji si je plačevalo stroške študija z dohodki od pornografskih filmov, ki so jih posneli v študentskih domovih. Režiser je dobil 200.000 dolarjev, „igralci“ so bili študentje in študentke.“

Po našem skromnem mnenju so ti študentje iz Kalifornije kar domiselni in bi pri sedanjem stanju naše štipendijske politike veljalo kaj podobnega vpeljati tudi pri nas.

ŠTUDENTKE IN ŠTUDENTJE, KI IMATE TEŽAVE S ŠTIPENDIJAMI, IZKORISTITE PRILIKO! ZA SCENARIJ BO POSKRBE LA REPUBLIŠKA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST, FILM PA BO SNEMALA SKUPNA KOMISIJA PODPISNIC DRUŽBENEGA DOGOVORA O ŠTIPENDIRANJU.

POZIVAMO VSE MLADE LITERATE IN TISTE, KI BI TO RADI BILI

8. maja 1976 bo Katedrina kulturna rubrika pripravila posvet z mladimi literati. Na posvetu bomo poskusili opredeliti in uvrednotiti delo in dela mladih literatov. Spregovorili bomo tudi o njihovem uveljavljanju.

Ocenili bomo tudi dosedanje vlogo Katedrine literarne priloge OBRAZI, jo dopolnili, če pa ugotovimo, da ne ustreza več, se bomo dogovorili za novo obliko.

Zategadelj vabimo vse, ki ustvarjajo na področju literature, pa tudi vse, ki čutijo kaj več ob prebiranju teh del, da se udeležijo našega pogovora.

Upamo tudi, da se bodo našega posveta udeležili tudi vsi povabljeni, že priznani in afirmirani literati.

OB NOVEM ZAKONU O ZAVAROVANJU PLAČIL MED UPORABNIKI DRUŽB. SREDSTEV

SPOŠTOVANI REMITENTI

Oglašam se vam kot trasat v zvezi s plačilom parcele in vam pošiljam indosirano menico, saj sami veste, da so ukinjeni poboti in kompenzacije, kakor tudi asignacije in cesije. Hotel sem vam poslati menico (vem, da mora biti opremljena z imenom remitenta, podpis trasantanta in podobno), pa ne vem, ali bo ta znesek pri vas za repromaterial oziroma za investicijo. Tudi na bariran ček nisem pozabil, pa so pri SDK odločno protestirali. Saj veste, če se ček zgubi, sledi postopek za mortizacijo.

Kaj? Menico? I A, mislite menično golico? Pustiva to samo za primer: kot trasant sem pozval trasata naj vam kot mojemu remitentu (pustiva akceptanta, avalista, indosanta, domicilijant in domicilijanta pa seveda avale!) žal je bila menica polna indosamentov, zato sem predložil alonzo.

Namenoma sem pustil diskont ali eskont, saj vas ne bom več moril. Prosim vas le, da ne sprožite regresne tožbe in upoštevate splošne uzone, ker sem za vas otvoril akreditiv na obrazcu 73.

Za to upniško razmerje vam ponujam instrument — garancijo. Sanacija ne pride v poštev. Treba bo pa vsekakor podaljšati valuto in izvršiti diskontni obračun.

Lep pozdrav — vaš vdani trasat
Srečko Logar